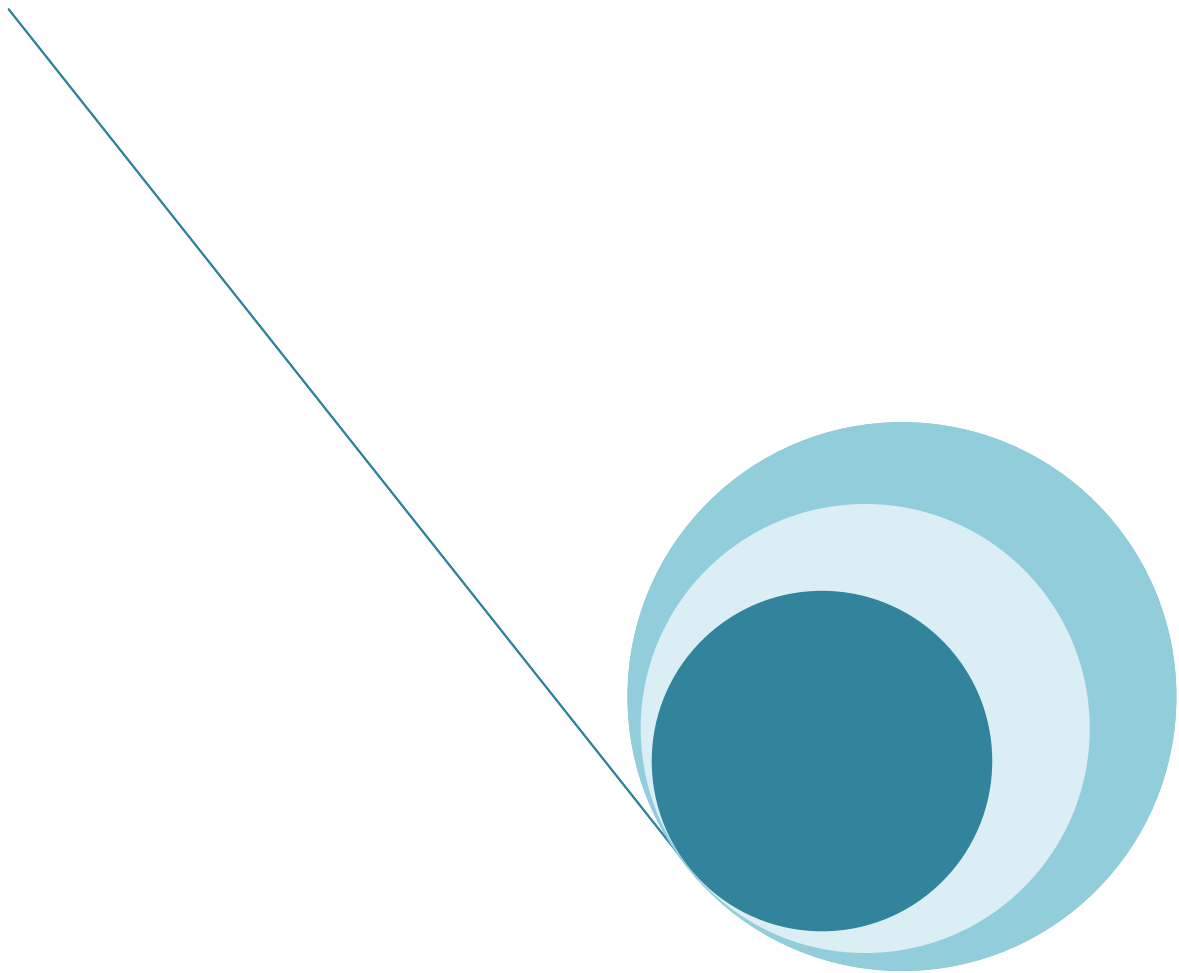

MEMÒRIA 2016

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial
d'Enginyers Industrials de Catalunya a prima fixa

la mútua
dels enginyers

INFORME DE GESTIÓ
INFORME DE GESTIÓ
2016

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa

Informe de gestió de l'exercici anual acabat
el 31 de desembre de 2016

El 2016 ha estat un any especialment complicat per un cúmul d'esdeveniments que han generat incertesa als mercats financers i, en menor mesura, a la situació macroeconòmica global.

L'any va començar amb un increment considerable del preu del petroli i, en conseqüència, una pujada en el preu de les matèries primeres (a més d'un primer increment dels tipus d'interès a curt termini per part de la Reserva Federal americana, la FED, i la devaluació de la divisa xinesa). El segon trimestre la situació va millorar lleument, en manifestar-se que la desacceleració xinesa estava controlada, el preu del petroli es va estabilitzar a uns nivells de 50-60 dòlars i la FED va ajornar noves pujades dels tipus d'interès. No obstant això, el resultat del referèndum al Regne Unit a favor del Brexit va desencadenar la por a una recessió global.

Durant el tercer trimestre, la macroeconomia emetia senyals positius, especialment en el cas de l'economia dels EEUU i la Xina. En canvi, en el quart trimestre es tornen a produir esdeveniments inesperats, com la victòria electoral de Donald Trump a les eleccions americanes i la dimissió del primer ministre italià Mateo Renzi. Malgrat això i tots els riscos polítics que hi continuen havent, els mercats financers són optimistes envers la situació econòmica i encaren el 2017 amb bones perspectives.

Quant al sector assegurador, el ram de vida ha viscut increments desiguals. Les companyies de banca assegurança han notat creixements superiors al 20% (mentre que a la resta del sector han estat al voltant del 12%). La Mútua dels Enginyers, que està dins d'aquest segment, es manté en concordança amb la mitjana de les grans companyies tradicionals. L'increment del ram de no vida al conjunt del sector ha superat el 4% (a la Mútua ha voltat el 2,5%).

Des del punt de vista institucional, s'ha mantingut la col·laboració amb el Col·legi i l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, posant en relleu el que fa referència amb els nous col·legiats i la gestió i assessorament de la pòlissa de Responsabilitat Civil Professional, a través de la corredoria vinculada a les entitats (tant a Barcelona, com a la delegació del Vallès i les demarcacions de Catalunya Central, Girona, Lleida i Tarragona).

A través dels NEXES, les institucions d'enginyers s'han apropat a les Escoles d'Enginyeria de Barcelona i Terrassa. La Mútua ha signat nous convenis amb l'Escola d'Enginyeria de Vilanova i la Geltrú i la UVIC-CC, potenciant la mobilitat internacional amb beques i productes específics.

Hem mantingut la relació amb el Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de la Comunitat Valenciana i el d'Aragó i La Rioja. També seguim presents als òrgans directius de la Federació de Mutualitats de Catalunya i participem d'UNESPA i la Confederación Española de Mutualidades.

D'altra banda, en l'àmbit de les bones pràctiques i l'ètica laboral, la Junta Rectora ha aprovat el Manual de Prevenció de Delictes penals. S'ha adequat al codi ètic de l'Entitat, per tal de facilitar el marc d'actuació del bon govern, en la relació amb tercers i l'administració.

En el camp de la informació, s'ha iniciat un pla informàtic que ha de permetre, en un termini de tres anys, millorar l'eficiència i accessibilitat de mutualistes i clients. S'ha dissenyat una nova imatge de la web, amb un nou ordre de continguts i l'ampliació de l'àrea client, entre d'altres millores. L'abast d'aquest projecte s'anirà consolidant en diferents fases que implicaran millores en la gestió interna i

els processos. L'ampliació d'accions satisfetes a través de la web significarà una millora en el servei ofert als mutualistes.

En relació a les noves tecnologies, cada cop més mutualistes tenen instal·lada en els dispositius Android l'aplicació de La Mútua dels Enginyers, així els usuaris poden accedir fàcilment a la informació de les seves assegurances i a la posició dels seus estalvis (a més de trobar avantatges i serveis relacionats).

Les visites a la pàgina web han augmentat un 6% en relació amb les de l'any anterior i els blogs patrocinats per la Mútua han viscut un important increment, consolidant-se com a referents de l'entorn de l'enginyeria. Les visites al blog adreçat a estudiants i emprenedors han pujat un 82% i les del corporatiu destinat a la difusió d'articles d'interès tècnic, cultural i de previsió han augmentat un 64%.

En l'àmbit social, s'ha creat l'espai Privilegis. Els mutualistes disposen de més avantatges pels acords de col·laboració pactats i que els ofereixen descomptes en serveis i productes d'oci, viatges o salut.

També es manté, per acord de l'assemblea, la prestació extrareglamentària dotada amb més de 74.000€, per ajudar als mutualistes més vulnerables (amb rendes per als fills orfes i els incapacitats majors de 69 anys).

En la vessant asseguradora, s'ha incorporat una garantia complementària a l'assegurança d'accidents, que ofereix un ampli ventall de serveis i assessorament en cas d'invalidesa per accident.

A la targeta Q30 (que ha passat a anomenar-se Inspirit), també s'ha agregat, sense cost afegit, la nova garantia que cobreix el desplaçament a l'estranger. Inspirit ha significat la creació d'una marca distintiva per als enginyers més joves.

Pel que fa a Solvència II, la Mútua ha assolit l'inici del 2016 amb la feina feta i els principals requeriments de la normativa en marxa. Ha estat un any de gran dedicació i inversió de recursos destinats a implementar les exigències d'aquesta norma, tant en el compliment dels models de transferència d'informació comptable i estadística al supervisor, com en la configuració de dades dels suports informàtics i la revisió de les polítiques de direcció de l'entitat, per tal d'adaptar-les a les noves necessitats. La creació de la comissió d'auditoria ha servit per apropar la supervisió a l'òrgan de govern i conèixer els principals riscos als quals s'exposa l'entitat.

És important remarcar que, malgrat la complicada situació econòmica, mantenim un bon marge de solvència, ja que hem tancat l'exercici amb 2,3 vegades la solvència mínima requerida.

En el capítol de xifres i, concretament, en l'apartat de previsió social, s'han atorgat prestacions per valor de 9.624.235,49 euros. Les quotes recaptades han arribat als 14.880.293,02 euros i les provisions matemàtiques ascendeixen a 92.268.070,38 euros. Quant al termini de pagaments a proveïdors, s'ha mantingut dins dels terminis màxims legals.

En la seva activitat com a gestora de fons i plans de pensions, la Mútua ha creat i promogut un nou Pla de Pensions, denominat Enginyers Accions Europa, PP. Les xifres de tancament indiquen un total de 2.035 partícips, assegurats i beneficiaris. La suma del patrimoni gestionat dels fons de pensions i de les provisions matemàtiques corresponents al Pla de Previsió Assegurat i al Pla de Previsió Empresarial és de 59.979.449,45 euros, amb unes aportacions de 1.710.594 euros durant aquesta anualitat. L'aportació mitjana ha estat de 840,59 euros per partícip/assegurat.

Les empreses vinculades a la Mútua han tingut un resultat positiu i han ampliat l'oferta de productes i serveis. Aquestes entitats han organitzat, juntament amb la Mútua, conferències i col·loquis per

donar-se a conèixer en el sector de l'enginyeria, la previsió social, professional i de patrimoni empresarial.

Pel que fa a possibles fets rellevants posteriors a la data de tancament, tot queda explícit a la memòria. Durant l'exercici 2016, la Mútua d'Enginyers no ha adquirit accions pròpies, donada la naturalesa jurídica de l'entitat.

Per acabar, cal fer constar l'agraïment de la Presidència cap a la Junta Rectora, el Comitè Executiu i en Joan Vallvé, Defensor del Mutualista. Agraïment que es fa extensiu al nostre personal i als nostres assessors.

Joan Munt i Albareda
President de la Junta Rectora

COMPTES ANUALS
COMPTES ANUALS
2016

**INFORME
D'AUDITORIA**

INFORME D'AUDITORIA INDEPENDENT DE COMPTES ANUALS

Als Mutualistes de la
Mutualitat de Previsió Social del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa:

Informe sobre els comptes anuals

Hem auditat els comptes anuals adjunts de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa, que comprenen el balanç a 31 de desembre de 2016, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Responsabilitat dels administradors en relació amb els comptes anuals

Els administradors són responsables de formular els comptes anuals adjunts, de forma que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'entitat a Espanya, que s'identifica en la Nota 2.1 de la memòria adjunta, i del control intern que considerin necessari per permetre la preparació de comptes anuals lliures d'incorrecció material, deguda a frau o error.

Responsabilitat de l'auditor

La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre els comptes anuals adjunts basada en la nostra auditoria. Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya. Aquesta normativa exigeix que complim els requeriments d'ètica, així com que planifiquem i executem l'auditoria a la fi d'obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals estan lliures d'incorreccions materials.

Una auditoria requereix l'aplicació de procediments per a obtenir evidència d'auditoria sobre els imports i la informació revelada en els comptes anuals. Els procediments seleccionats depenen del judici de l'auditor, inclosa la valoració dels riscos d'incorrecció material en els comptes anuals, deguda a frau o error. En efectuar aquestes valoracions del risc, l'auditor té en compte el control intern rellevant per a la formulació per part de l'entitat dels comptes anuals, a fi de dissenyar els procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern de l'entitat. Una auditoria també inclou l'avaluació de l'adequació de les polítiques comptables aplicades i de la raonabilitat de les estimacions comptables realitzades per la direcció, així com l'avaluació de la presentació dels comptes anuals presos en el seu conjunt.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió d'auditoria.

Opinió

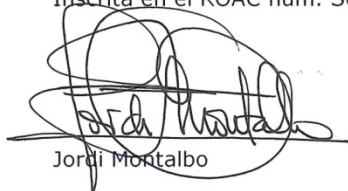
Segons la nostra opinió, els comptes anuals adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa a 31 de desembre de 2016, així com dels seus resultats i fluxos d'efectiu corresponents a l'exercici anual finalitzat en aquesta data de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació i, en particular, amb els principis i criteris comptables que hi estiguin continguts.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

L'informe de gestió adjunt de l'exercici 2016 conté les explicacions que els administradors consideren oportunes sobre la situació de l'entitat, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no forma part integrant dels comptes anuals. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels comptes anuals de l'exercici 2016. El nostre treball com a auditors es limita a la verificació de l'informe de gestió amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de l'entitat.

DELOITTE, S.L.

Inscrita en el ROAC núm. S0692

Jordi Montalbo

21 d'abril de 2017

**Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya**

DELOITTE, S.L.

Any 2017 Núm. 20/17/06137
CÒPIA

.....
Informe d'auditoria de comptes subjecte
a la normativa d'auditoria de comptes
espanyola o internacional
.....

BALANÇOS DE SITUACIÓ

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
BALANÇOS A 31 DE DESEMBRE DE 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)
(Milers de Euros)

ACTIU		31.12.2016	31.12.2015 (*)
A-1)	Efectiu i altres actius líquids equivalents (Nota 9)	8.098	5.396
A-2)	Actius financers mantinguts per negociar	-	-
I.	Instruments de patrimoni	-	-
II.	Valors representatius de deute	-	-
III.	Derivats	-	-
IV.	Altres	-	-
A-3)	Altres actius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys (Notes 9 i 10)	31.592	33.748
I.	Instruments de patrimoni	-	-
II.	Valors representatius de deute	-	-
III.	Instruments híbrids	-	-
IV.	Inversions per compte dels prenedors de l'assegurança de vida que assumeixen el risc de la inversió (Nota 10)	31.592	33.748
V.	Altres	-	-
A-4)	Actius financers disponibles per a la venda (Nota 9)	3.252	1.595
I.	Instruments de patrimoni	326	40
II.	Valors representatius de deute	2.926	1.555
III.	Inversions per compte dels prenedors de l'assegurança de vida que assumeixen el risc de la inversió	-	-
IV.	Altres	-	-
A-5)	Préstecs i partides a cobrar (Notes 9 i 11)	2.294	4.022
I.	Valors representatius de deute	-	-
II	Préstecs	-	-
	1. Bestretes sobre pòlisses (Nota 9)	23	47
	2. Préstecs a empreses del grup i associades	-	-
	3. Préstecs a altres parts vinculades	-	-
III.	Dipòsits en entitats de crèdit (Nota 9)	1.472	3.387
IV.	Dipòsits constituïts per reassurances acceptada	-	-
V.	Crèdits per operacions d'assegurança directa	-	-
	1. Prenedors d'assegurança (Nota 11)	241	222
	2. Mediadors	-	-
VI.	Crèdits per operacions de reassurances (Nota 11)	248	-
VII.	Crèdits per operacions de coassegurança	-	-
VIII.	Desemborsaments exigits	-	-
IX.	Altres crèdits (Nota 11)	-	-
	1. Crèdits amb Administracions Públiques	71	57
	2. Resta de crèdits	239	309
A-6)	Inversions mantingudes fins al venciment (Nota 9)	54.680	51.453
A-7)	Derivats de cobertura	-	-
A-8)	Participació de la reassurances en les provisions tècniques (Notes 16 i 17)	154	345
I.	Provisió per primes no consumides	-	-
II.	Provisió d'assegurances de vida	-	-
III.	Provisió per prestacions	154	345
IV.	Altres provisions tècniques	-	-
A-9)	Immobilitzat material i inversions immobiliàries	845	897
I.	Immobilitzat material (Nota 6)	734	781
II.	Inversions immobiliàries (Nota 7)	111	116
A-10)	Immobilitzat intangible (Nota 5)	224	83
I.	Fons de comerç	-	-
II.	Drets econòmics derivats de carteres de pòlisses adquirides pels mediadors	-	-
III.	Altres actiu intangible	224	83
A-11)	Participacions en entitats del grup i associades (Notes 9 i 12)	222	222
I.	Participacions en empreses associades	-	-
II.	Participacions en empreses multigrup	-	-
III.	Participacions en empreses del grup	222	222
A-12)	Actius fiscals (Nota 14)	450	436
I.	Actius per impost corrent	236	259
II.	Actius por impost diferit	214	177
A-13)	Altres actius	1.698	1.761
I.	Actius i drets de reemborsament per retribucions a llarg termini al personal (Nota 21.1)	-	71
II.	Comissions anticipades i altres costos d'adquisició	-	-
III.	Periodificacions (Nota 9)	1.698	1.690
IV.	Resta d'actius	-	-
A.14)	Actius mantinguts per a la venda	-	-
TOTAL ACTIU		103.509	99.958

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del balanç a 31 de desembre de 2016.

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA
BALANÇOS A 31 DE DESEMBRE DE 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)
(Milers de Euros)**

PASSIU I PATRIMONI NET	31.12.2016		31.12.2015 (*)	
A) PASSIU				
A-1) Passius financers mantinguts per a negociar				
A-2) Altres passius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys				
A-3) Dèbits i partides a pagar (Nota 13)		2.463		2.188
I. Passius subordinats				
II. Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	383		381	
III. Deutes per operacions d'assegurança:				
1. Deutes amb assegurats				
2. Deutes amb mediadors				
3. Deutes condicionats				
IV. Deutes per operacions de reassegurança			139	
V. Deutes per operacions de coassegurança				
VI. Obligacions i altres valors negociables				
VII. Deutes amb entitats de crèdit				
VIII. Deutes per operacions preparatòries de contractes d'assegurança				
IX. Altres deutes:				
1. Deutes amb Administracions públiques	178		128	
2. Altres deutes amb entitats del grup i associades	134			
3. Resta d'altres deutes	1.768		1.540	
A-4) Derivats de cobertura				
A-5) Provisions tècniques (Notes 16 i 17)		93.006		89.795
I. Provisió per a primes no consumides				
II. Provisió per a riscos en curs				
III. Provisió d'assegurances de vida				
1. Provisió per a primes no consumides				
2. Provisió per a riscos en curs				
3. Provisió matemàtica	60.676		54.351	
4. Provisió d'assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeix el prenedor	31.592		33.748	
IV. Provisió per a prestacions	738		1.696	
V. Provisió per a participació en beneficis i per a extorns				
VI. Altres provisions tècniques				
A-6) Provisions no tècniques		21		
I. Provisions per a impostos i altres contingències legals				
II. Provisió per a pensions i obligacions similars	21			
III. Provisió per a pagaments per convenis de liquidació				
IV. Altres provisions no tècniques				
A-7) Passius fiscals (Nota 14)		168		173
I. Passius per impost corrent				
II. Passius per impost diferit	168		173	
A-8) Resta de passius				
I. Periodificacions				
II. Passius per assimetries comptables				
III. Comissions i altres costos d'adquisició de la reassegurança cedida				
IV. Altres passius				
A-9) Passius vinculats amb actius mantinguts per a la venda				
TOTAL PASSIU		95.658		92.156
B) PATRIMONI NET				
B-1) Fons propis (Nota 20)		7.898		7.837
I. Capital o fons mutual				
1. Capital escriturat o fons mutual	5.400		5.400	
2. (Capital no exigit)				
II. Prima d'emissió				
III. Reserves				
1. Legal i estatutàries				
2. Reserva d'estabilització				
3. Altres reserves	2.382		1.983	
IV. (Accions pròpies)				
V. Resultats d'exercicis anteriors				
1. Romanent				
2. (Resultats negatius d'exercicis anteriors)				
VI. Altres aportacions de socis i mutualistes				
VII. Resultat de l'exercici (Nota 3)	116		454	
VIII. (Dividend a compte i reserva d'estabilització a compte)				
IX. Altres instruments de patrimoni net				
B-2) Ajustos per canvis de valor:		(47)		(35)
I. Actius financers disponibles per a la venda	(47)		(35)	
II. Operacions de cobertura				
III. Diferències de canvi i conversió				
IV. Correcció d'assimetries comptables				
V. Altres ajustaments				
B-3) Subvencions, donacions i llegats rebuts				
TOTAL PATRIMONI NET		7.851		7.802
TOTAL PASSIU I PATRIMONI NET		103.509		99.958

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del balanç a 31 de desembre de 2016.

MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA

**COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS CORRESPONENTS ALS
EXERCICIS ANUALS ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)
(Milers d'Euros)**

I. COMPTE TÈCNIC - ASSEGURANÇA DE NO VIDA	Exercici 2016	Exercici 2015 (*)
I.1- Primes imputades a l'exercici, netes de reassegurança	1.289	1.312
a) Quotes meritades		
a.1) Assegurança directa (Nota 16)	1.586	1.615
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Variació de la correcció per deteriorament de les quotes pendents de cobrament (+ / -) (Nota 11)	(4)	(2)
b) Quotes de la reassegurança cedida (Nota 16)	(293)	(301)
c) Variació de la provisió per quotes no consumides i per riscos en curs (+/-)		
c.1) Assegurança directa	-	-
c.2) Reassegurança acceptada	-	-
d) Variació de la provisió per quotes no consumides, reassegurança cedida (+/-)	-	-
I.2- Ingressos de l'immobilitzat material i de les inversions	33	70
a) Ingressos procedents de les inversions immobiliàries (Nota 7)	6	5
b) Ingressos procedents de les inversions financeres	27	65
c) Aplicacions de correccions de valor per deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries (Notes 6 i 7)	-	-
c.2) De les inversions financeres	-	-
d) Beneficis en la realització de l'immobilitzat material i de les inversions		
d.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
d.2) De les inversions financeres (Nota 9)	-	-
I.3- Altres ingressos tècnics	18	25
I.4- Sinistralitat de l'exercici, neta de reassegurança	822	898
a) Prestacions i despeses pagades		
a.1) Assegurança directa	1.460	1.329
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Reassegurança cedida (-)	(202)	(790)
b) Variació de la provisió per prestacions (+/-) (Nota 17)		
b.1) Assegurança directa	(629)	505
b.2) Reassegurança acceptada	-	-
b.3) Reassegurança cedida (-)	149	(176)
c) Despeses imputables a les prestacions (Nota 15)	44	30
I.5- Variació d'altres provisions tècniques, netes de reassegurança (+/-)	-	-
I.6- Participació en beneficis i extorns	-	-
a) Prestacions i despeses per participació en beneficis i extorns	-	-
b) Variació de la provisió per participació en beneficis i extorns (+/-)	-	-
I.7- Despeses d'explotació netes	370	189
a) Despeses d'adquisició (Nota 15)	413	211
b) Despeses d'administració (Nota 15)	89	113
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida i retrocedida	(132)	(135)
I.8- Altres despeses tècniques (+/-)	81	72
a) Variació del deteriorament per insolvències (+/-)	-	-
b) Variació del deteriorament de l'immobilitzat (+/-)	-	-
c) Variació de les prestacions per convenis de liquidació de sinistres (+/-)	-	-
d) Altres (Nota 15)	81	72
I.9- Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions	3	5
a) Despeses de gestió de les inversions		
a.1) Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
a.2) Despeses de les inversions i comptes financers (Nota 15)	3	5
b) Correccions de valor de l'immobilitzat material i de les inversions		
b.1) Amortització de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.2) Deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries (Notes 6 i 7)	-	-
b.3) Deteriorament de les inversions financeres (Nota 9)	-	-
c) Pèrdues procedents de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres (Nota 9)	-	-
I.10- Subtotal (Resultat del compte tècnic de l'assegurança de no vida)	64	243

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
COMPTES DE PÈRDUES I GUANYES CORRESPONENTS ALS
EXERCICIS ANUALS ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)
(Milers d'Euros)

II.COMPTE TÈCNIC -ASSEGURANÇA DE VIDA	Exercici 2016	Exercici 2015 (*)
II.1- Primes imputades a l'exercici, netes de reassegurança	11.992	10.372
a) Quotes meritades		
a.1) Assegurança directa (Nota 16)	13.295	11.649
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Variació de la correcció per deteriorament de les quotes pendents de cobrament (+ / -) (Nota 11)	(4)	(3)
b) Quotes de la reassegurança cedida (Nota 16)	(1.299)	(1.274)
c) Variació de la provisió per quotes no consumides i per riscos en curs (+/-)		
c.1) Assegurança directa	-	-
c.2) Reassegurança acceptada	-	-
d) Variació de la provisió per quotes no consumides, reassegurança cedida (+/-)	-	-
II.2- Ingressos de l'immobilitzat material i de les inversions	2.323	1.982
a) Ingressos procedents de les inversions immobiliàries	-	-
b) Ingressos procedents de les inversions financeres	2.322	1.948
c) Aplicacions de correccions de valor per deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres	-	33
d) Beneficis en la realització de l'immobilitzat material i de les inversions		
d.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
d.2) De les inversions financeres (Nota 9)	1	1
II.3- Ingressos d'inversions afectes a assegurances en què el prenedor assumeix el risc de la inversió (Nota 10)	4.389	3.598
II.4- Altres ingressos tècnics	176	246
II.5- Sinistralitat de l'exercici, neta de reassegurança	8.446	10.870
a) Prestacions i despeses pagades		
a.1) Assegurança directa	9.151	10.947
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Reassegurança cedida (-)	(692)	(412)
b) Variació de la provisió per prestacions (+/-) (Nota 17)		
b.1) Assegurança directa	(329)	181
b.2) Reassegurança acceptada	-	-
b.3) Reassegurança cedida (-)	42	(29)
c) Despeses imputables a les prestacions (Nota 15)	274	183
II.6- Variació d'altres provisions tècniques, netes de reassegurança (+/-)	4.170	(787)
a) Provisions per a assegurances de vida (Nota 17)		
a.1) Assegurança directa	6.325	5.341
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Reassegurança cedida (-)	-	-
b) Provisió per a assegurances de vida en què el prenedor assumeix el risc de la inversió (Nota 17)	(2.155)	(6.128)
c) Altres provisions tècniques	-	-
II.7- Participació en beneficis i extorns	-	-
a) Prestacions i despeses per participació en beneficis i extorns	-	-
b) Variació de la provisió per participació en beneficis i extorns (+/-)	-	-
II.8- Despeses d'explotació netes	372	503
a) Despeses d'adquisició (Nota 15)	648	848
b) Despeses d'administració (Nota 15)	282	214
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida i retrocedida	(558)	(559)
II.9- Altres despeses tècniques (+/-)	788	696
a) Variació del deteriorament per insolvències (+/-)	-	-
b) Variació del deteriorament de l'immobilitzat (+/-)	-	-
c) Altres (Nota 15)	788	696
I.10- Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions	384	394
a) Despeses de gestió de les inversions		
a.1) Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
a.2) Despeses de les inversions i comptes financers (Nota 15)	384	393
b) Correccions de valor de l'immobilitzat material i de les inversions		
b.1) Amortització de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.2) Deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries (Notes 6 i 7)	-	-
b.3) Deteriorament d' inversions financeres (Nota 9)	-	-
c) Pèrdues procedents de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres (Nota 9)	-	1
II.11- Despeses d'inversions afectes a assegurances de vida en què el prenedor assumeix el risc de la inversió (Nota 10)	4.680	4.321
II.12- Subtotal (Resultat del compte tècnic de l'assegurança de vida)	40	201

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del compte de pèrdues i guanyos corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2016.

MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA

**COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS CORRESPONENTS ALS
EXERCICIS ANUALS ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)
(Milers d'Euros)**

III.COMPTE NO TÈCNIC	Exercici 2016	Exercici 2015 (*)
III.1- Ingressos de l'immobilitzat material i de les inversions	399	772
a) Ingressos procedents de les inversions immobiliàries	-	-
b) Ingressos procedents de les inversions financeres	399	772
c) Aplicacions de correccions de valor per deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres	-	-
d) Beneficis en la realització de l'immobilitzat material i de les inversions		
d.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
d.2) De les inversions financeres (Nota 9)	-	-
III.2- Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions	33	70
a) Despeses de gestió de les inversions		
a.1) Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
a.2) Despeses de les inversions i comptes financers	33	70
b) Correccions de valor de l'immobilitzat material i de les inversions		
b.1) Amortització de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.2) Deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.3) Deteriorament de les inversions financeres (Nota 9)	-	-
c) Pèrdues procedents de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres (Nota 9)	-	-
III.3- Altres Ingressos (Notes 1 i 15)	524	466
a) Ingressos per l'administració de fons de pensions	524	466
b) Resta d'ingressos	-	-
III.4- Altres Despeses (Notes 1 i 15)	872	1.008
a) Despeses per l'administració de fons de pensions	872	1.008
b) Resta de despeses	-	-
III.5- Subtotal (Resultat del Compte No Tècnic)	18	160
III.6- Resultat abans d'impostos (I.10 + II.12 + III.5)	122	604
III.7- Impost sobre Beneficis (Nota 14)	(6)	(150)
III.8- Resultat procedent de les operacions continuades (III.6 + III.7)	116	454
III.9- Resultat procedent de les operacions interrompudes net d'impostos (+/-)	-	-
III.10- Resultat de l'Exercici (III.8 + III.9) (Nota 3)	116	454

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del compte de pèrdues i guanys corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2016.

MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CORRESPONENTS ALS EXERCICIS ANUALS
ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)

A) ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS

(Milers d'Euros)

ESTAT D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS	Exercici 2016	Exercici 2015 (*)
I) RESULTAT DE L'EXERCICI	116	454
II) ALTRES INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS	(67)	(46)
II.1 Actius financers disponibles per a la venda	(16)	(55)
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	(15)	(56)
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	(1)	1
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.2. Cobertures dels fluxos d'efectiu	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.3. Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.4. Diferències de canvi i conversió	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.5. Correcció d'assimetries comptables	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.6. Actius mantinguts per a la venda	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.7. Guany / (pèrdues) actuàrials per retribucions a llarg termini al personal	(73)	(6)
II.8. Altres ingressos i despeses reconeguts	-	-
II.9. Impost sobre beneficis	22	15
III) TOTAL D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS	49	408

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2016.

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**

**ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CORRESPONENTS ALS EXERCICIS ANUALS
ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)**

B) ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET

(Milers d'Euros)

	Capital	Reserves	Resultat de l'exercici	Ajustos per canvis de valor	TOTAL
Saldo final de l'exercici 2014 (*)	5.400	1.476	512	6	7.394
I. Ajustos per canvis de criteri	-	-	-	-	-
II. Ajustos per errors	-	-	-	-	-
Saldo ajustat a l'inici de l'exercici 2015	5.400	1.476	512	6	7.394
I. Total ingressos i despeses reconeguts	-	(5)	454	(41)	408
II. Operacions amb socis	-	-	-	-	-
Distribució Resultat exercici 2014	-	512	(512)	-	-
1. Augments de capital	-	-	-	-	-
2. Reduccions de capital (-)	-	-	-	-	-
3. Conversió de passius financers en patrimoni net	-	-	-	-	-
4. Distribució de dividendes (-)	-	-	-	-	-
5. Operacions amb accions pròpies (netes) negocis	-	-	-	-	-
7. Altres operacions amb socis	-	-	-	-	-
III. Altres variacions del patrimoni net	-	-	-	-	-
1. Pagaments basats en instruments de patrimoni	-	-	-	-	-
2. Traspassos entre partides de patrimoni net	-	-	-	-	-
3. Altres variacions	-	-	-	-	-
Saldo final de l'exercici 2015 (*)	5.400	1.983	454	(35)	7.802
I. Ajustos per canvis de criteri	-	-	-	-	-
II. Ajustos per errors	-	-	-	-	-
Saldo ajustat a l'inici de l'exercici 2016	5.400	1.983	454	(35)	7.802
I. Total ingressos i despeses reconeguts	-	(55)	116	(12)	49
II. Operacions amb socis	-	-	-	-	-
Distribució Resultat exercici 2015	-	454	(454)	-	-
1. Augments de capital	-	-	-	-	-
2. Reduccions de capital (-)	-	-	-	-	-
3. Conversió de passius financers en patrimoni net	-	-	-	-	-
4. Distribució de dividendes (-)	-	-	-	-	-
5. Operacions amb accions pròpies (netes) negocis	-	-	-	-	-
6. Increment (reducció) de patrimoni net resultant d'una combinació de negocis	-	-	-	-	-
7. Altres operacions amb socis	-	-	-	-	-
III. Altres variacions del patrimoni net	-	-	-	-	-
1. Pagaments basats en instruments de patrimoni	-	-	-	-	-
2. Traspassos entre partides de patrimoni net	-	-	-	-	-
3. Altres variacions	-	-	-	-	-
Saldo final de l'exercici 2016	5.400	2.382	116	(47)	7.851

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2016.

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
ESTAT DE FLUXOS D'EFFECTIU CORRESPONENT ALS EXERCICIS ANUALS
ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DEL 2016 I 2015 (Notes 1 a 4)
(Milers d'Euros)

	Exercici 2016	Exercici 2015 (*)
A) FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ		
A.1) Activitat asseguradora		
1.- Cobraments assegurança directe, coassegurança i reassegurança acceptat	14.854	13.247
2.- Pagaments assegurança directe, coassegurança i reassegurança acceptat	10.612	12.276
3.- Cobraments reassegurança cedida	647	1.241
4.- Pagaments reassegurança cedida	1.731	1.713
5.- Recobriment de prestacions	1	2
6.- Pagaments de retribucions a mediadors	-	-
7.- Altres cobraments d'explotació	-	-
8.- Altres pagaments d'explotació	-	-
9.- Total cobraments d'efectiu de l'activitat asseguradora (1+3+5+7) = I	15.502	14.491
10.- Total pagaments d'efectiu de l'activitat asseguradora (2+4+6+8) = II	12.343	13.989
A.2) Altres activitats d'explotació		
1.- Cobraments d'activitats de gestió de fons de pensions	524	452
2.- Pagaments d'activitats de gestió de fons de pensions	-	-
3.- Cobraments d'altres activitats	764	632
4.- Pagaments d'altres activitats	1.607	1.839
5.- Total cobraments d'efectiu d'altres activitats d'explotació (1+3) = III	1.288	1.084
6.- Total pagaments d'efectiu d'altres activitats d'explotació (2+4) = IV	1.607	1.839
7.- Cobraments i pagaments per impost sobre beneficis (V) (+/-)	58	597
A.3) Total fluxos d'efectiu nets d'activitats d'explotació (I-II+III-IV+V)	2.898	344
B) FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ		
B.1) Cobraments d'activitats d'inversió		
1.- Immobilitzat material	-	-
2.- Inversions immobiliàries	6	-
3.- Actius intangibles	-	-
4.- Instruments financers	24.585	28.901
5.- Participacions en entitats del grup, multigrup i associades	-	-
6.- Interessos cobrats	914	1.135
7.- Dividends cobrats	-	-
8.- Unitat de negoci	-	-
9.- Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	3	-
10.- Total cobraments d'efectiu de les activitats d'inversió (1+2+3+4+5+6+7+8+9) = VI	25.508	30.036
B.2) Pagaments d'activitats d'inversió		
1.- Immobilitzat material	17	24
2.- Inversions immobiliàries	-	-
3.- Actius intangibles	193	27
4.- Instruments financers	25.436	28.016
5.- Participacions en entitats del grup, multigrup i associades	-	-
6.- Unitat de negoci	-	-
7.- Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió	58	-
8.- Total pagaments d'efectiu de les activitats d'inversió (1+2+3+4+5+6+7) = VII	25.704	28.067
B.3) Total fluxos d'efectiu d'activitats d'inversió (VI - VII)	(196)	1.969
C) FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT		
C.1) Cobraments d'activitats de finançament		
1.- Passius subordinats	-	-
2.- Cobraments per emissió d'instruments de patrimoni i ampliació de capital	-	-
3.- Derrames actives i aportacions dels socis o mutualistes	-	-
4.- Alienació de valors propis	-	-
5.- Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	-	-
6.- Total cobraments d'efectiu de les activitats de finançament (1+2+3+4+5) = VIII	-	-
C.2) Pagaments d'activitats de finançament		
1.- Dividends als accionistes	-	-
2.- Interessos pagats	-	-
3.- Passius subordinats	-	-
4.- Pagaments per devolució d'aportacions als accionistes	-	-
5.- Derrames passives i devolució d'aportacions als mutualistes	-	-
6.- Adquisició de valors propis	-	-
7.- Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	-	-
8.- Total pagaments d'efectiu de les activitats de finançament (1+2+3+4+5+6+7) = IX	-	-
C.3) Total fluxos d'efectiu nets d'activitats de finançament (VIII - IX)		
Efecte de les variacions dels tipus de canvi (X) (+/-)	-	-
Total augment / disminucions d'efectiu i equivalents (A.3 + B.3 + C.3 + X)	2.702	2.313
Efectiu i equivalents a l'inici del període	5.396	3.083
Efectiu i equivalents al final del període	8.098	5.396
COMPONENTS DE L'EFFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERIODE		
1.- Caixa i bancs	8.098	5.396
2.- Altres actius financers	-	-
3.- Descoberts bancaris reintegrables a la vista	-	-
Total efectiu i equivalents al final del període (1 + 2 - 3)	8.098	5.396

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant de l'estat de fluxos d'efectiu corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2016

MEMÒRIA

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa

Memòria corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2016

1. Activitat de l'Entitat

La Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa (d'ara endavant l'Entitat) és una institució privada sense ànim de lucre que exerceix una modalitat asseguradora de caràcter voluntari, complementari i alternatiu al sistema de Seguretat Social obligatori, mitjançant aportacions a quota fixa dels socis mutualistes i assegurats. La seva duració és indefinida i el seu domicili social es troba a Via Laietana, número 39, de Barcelona. L'Entitat té autorització per l'exercici de la seva activitat en tot el territori espanyol, essent actualment Catalunya on té, majoritàriament, el seu negoci.

L'Entitat es constituí oficialment el 27 de juliol de 1959, el seu CIF és V08430191, està inscrita al Registre de Mutualitats de Previsió Social de Catalunya del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, amb la clau 0099, al Registre administratiu d'entitats asseguradores de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions (d'ara endavant, DGSFP) del Ministeri d'Economia i Competitivitat, amb la clau P-3159, al Registre d'Entitats Gestores i Dipositàries de Fons de Pensions, amb la clau G-0105, i també al Registre Mercantil.

L'objecte social de l'Entitat és la pràctica d'operacions d'assegurances de vida, així com de les altres operacions sotmeses a l'ordenació de l'assegurança privada, en particular les d'assegurança o capitalització, gestió de fons de jubilació, pensions i de qualsevol altra de les que autoritza la Llei sobre Ordenació i Supervisió de les Assegurances Privades, el seu Reglament i les disposicions complementàries a les que l'Entitat es troba sotmesa, previ al compliment dels requisits en ella exigits.

L'Entitat opera, amb autorització de la DGSFP, en els rams de vida incloent accidents i malaltia com a garanties complementàries. Tots els contractes emesos conforme la LOSSEAR, la Llei de Contracte d'Assegurança i la resta de disposicions de desenvolupament es consideren com contractes d'assegurança. Tanmateix, l'Entitat està inscrita en el Registre de Societats Gestores i Dipositàries de Fons de Pensions i és gestora de 12 Fons de Pensions a 31 de desembre del 2016:

1. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya, F.P. (Associatiu P.P)
2. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 2, F.P. (Tresor P.P)
3. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 3, F.P. (Mixt P.P)
4. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 4, F.P. (Borsa P.P)
5. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 5, F.P. (Valor 5 P.P)
6. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 6, F.P. (2019 P.P)
7. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 7, F.P. (Fonsgestió P.P)
8. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 9, F.P. (Consolidació Creixent P.P)
9. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 10, F.P. (Horitzó 2018 P.P)
10. A&G Stela Maris Conservador F.P
11. A&G Stela Maris Variable F.P
12. A&G Stela Maris Equilibrado F.P

Els drets consolidats totals gestionats ascendeixen a 42.693 milers d'euros a 31 de desembre de 2016 (45.327 milers d'euros en el tancament de l'exercici anterior). Els ingressos bruts meritats per comissions de gestió dels diferents fons han ascendit a 524 milers d'euros en l'exercici 2016 (466 milers d'euros en l'exercici anterior) i es troben comptabilitzats dintre de l'epígraf "Altres ingressos" del compte no tècnic. Tanmateix, les despeses associades a aquesta gestió han estat de 873 milers d'euros en l'exercici 2016 (1.008 milers d'euros en l'exercici anterior), presentant-se en el mateix compte no tècnic sota l'epígraf "Altres despeses".

Constitueixen l'objecte social de l'Entitat les següents activitats:

- La previsió social entre els seus mutualistes, sense ànim de lucre, amb caràcter alternatiu i complementari al sistema públic de seguretat social. Els seus fins consisteixen en la protecció i l'ajuda més àmplies als seus socis mutualistes i assegurats contra circumstàncies fortuïtes i previsibles, de la manera que disposen els seus estatuts i els reglaments corresponents o pòlisses.

- Per al millor compliment del seu objecte de previsió social, ja sigui de forma complementària o accessòria a aquest, l'Entitat podrà gestionar plans de pensions, fons de pensions i fons col·lectius de jubilació, així com intervenir i col·laborar amb terceres persones en la gestió de fons d'inversió col·lectiva i, en general, en tota mena d'operacions de naturalesa financera i de serveis que suposin la realització d'una activitat connexa o directament relacionada amb el seu objecte de previsió social, incloses les relacions de representació d'entitats d'aquesta naturalesa davant els mutualistes, sempre d'acord amb la normativa aplicable i amb autorització prèvia per part de l'organisme competent, si és el cas. Finalment, podrà realitzar altres activitats i prestacions accessòries de caràcter social i de serveis.
- Podrà establir convenis per a la distribució de productes amb altres entitats asseguradores, mitjancers d'assegurances i entitats del mercat financer en general, per donar compliment al que s'estableix al paràgraf anterior.

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa, és el principal accionista i l'Entitat de major actiu del conjunt de societats sotmeses a una mateixa unitat de decisió. La resta de societats que formen el Grup Mútua són Serpreco, Corredoria d'Assegurances S.A., MutuaValors dels Enginyers, SLU i Crouco Agencia de Subscripció, S.L.

Al mes de desembre de 2016 es va aprovar el Reial Decret 602/2016, de 2 de desembre, pel qual es modifica el Pla General de Comptabilitat aprovat pel Reial Decret 1514/2007, del 16 de novembre i les Normes per la Formulació de Comptes Anuals Consolidades aprovades pel Reial Decret 1159/2010, de 17 de setembre. Aquest Reial Decret 602/2016 és d'aplicació als exercicis que s'inicien a partir de l'1 de gener de 2016. A l'article tercer del mateix Reial Decret es modifica l'article 7.1 de les Normes per a la Formulació de Comptes Anuals Consolidades, quedant redactat de la següent forma:

“Article 7. Dispensa de l'obligació de consolidar”

1. *No obstant l'exposat en l'article anterior, les societats en ell mencionades no estaran obligades a efectuar la consolidació en els següents casos:*
 - a) *Quan el conjunt del grup o subgrup no sobrepassi les dimensions assenyalades a l'article 8 d'aquestes normes, tret que alguna de les societats del grup tingui la consideració d'entitat d'interès públic segons la definició establerta a l'article 3.5. de la Llei 22/2015, de 20 de Juliol, d'Auditoria de Comptes.*

En conseqüència, derivat de la modificació establerta en el Reial Decret mencionat anteriorment, el present exercici és el primer en el que la societat presenta comptes anuals consolidats, havent estat dispensada d'això en exercicis anteriors.

L'Entitat té a 31 de desembre de 2016, amb un total de 7.955 mutualistes i 11.930 subjectes protegits (8.140 mutualistes i 12.166 subjectes protegits a 31 de desembre de 2015).

De conformitat amb el que estableix l'article 17 de l'Ordre ECO/734/2004, de l'11 de març, del Ministeri d'Economia, sobre els departaments i serveis d'atenció al client i el defensor del client de les entitats financeres, es resumeix a continuació l'informe anual que es presenta a la Junta Rectora del dia 30 de març del 2017. La tipologia de les reclamacions presentades ha estat la següent:

	Núm. de Reclamacions	Resolucions			Defensor
		No satisfet	Indiferent	Satisfet	
Atenció de clients	-	-	-	-	-
Comunicació	3	-	-	2	1
Gestió	-	-	-	-	-
Tramitacions de sinistres	1	1	-	-	-
Tramitacions de baixes	-	-	-	-	-
Total	4	1	2	-	1

2. Bases de presentació dels comptes anuals

2.1. Marc Normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat

Els comptes anuals han estat formulats per la Junta Rectora d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat, que és el que s'estableix a:

- a) El Codi de Comerç i la resta de la legislació mercantil.
- b) El Pla General de Comptabilitat, aprovat pel Reial Decret 1514/2007, del 16 de novembre i les seves modificacions posteriors. En particular, l'adaptació sectorial del Pla de Comptabilitat de les Entitats

Asseguradores, aprovada pel Reial Decret 1317/2008 del 24 de juliol, i la modificació aprovada pel Reial Decret 1736/2010, de 23 de desembre.

- c) Llei 20/2015, de 14 de juliol, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores ("LOSSEAR").
- d) Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores ("ROSSEAR"), així com els articles vigents del Reial Decret 2486/1998 de 20 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'Ordenació i Supervisió d'Assegurances (d'ara en endavant, "ROSSP").
- e) Les normes d'obligat compliment aprovades per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes en el desenvolupament del Pla General Comptable i les seves normes complementàries.
- f) Disposicions reguladores establertes per la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.
- g) La resta de la normativa comptable espanyola que resulti d'aplicació.

2.2. Imatge fidel

Els comptes anuals adjunts, s'han obtingut dels registres comptables de l'Entitat i es presenten d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació i, en particular, amb els principis i criteris comptables en ell continguts, de manera que mostren la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, dels resultats de l'Entitat i dels fluxos d'efectiu generats durant l'exercici.

Aquests comptes anuals, que han estat formulats per la Junta Rectora de l'Entitat amb data 30 de març del 2017, se sotmetran dins el termini legal a l'aprovació dels mutualistes en l'exercici de les competències de l'Assemblea General de Mutualistes de l'Entitat, estimant-se que seran ratificats sense modificació alguna.

Tanmateix, els comptes anuals de l'exercici 2015 van ser aprovats per l'Assemblea General de Mutualistes celebrada el 25 de maig del 2016.

2.3. Principis comptables no obligatoris aplicats

No s'han aplicat principis comptables no obligatoris. Per a l'elaboració d'aquests comptes anuals s'han seguit els principis comptables i els criteris de valoració generalment acceptats, descrits a la Nota 4. No hi ha cap principi comptable obligatori que essent significatiu el seu efecte als comptes anuals, s'hagi deixat d'aplicar en l'elaboració dels comptes anuals adjunts.

2.4. Aspectes crítics de la valoració i estimació de la incertesa

En l'elaboració dels comptes anuals adjunts, els Administradors de l'Entitat han necessitat realitzar certes estimacions per valorar alguns dels actius, passius, ingressos i despeses que figuren en ells registrats. Aquestes estimacions i judicis de valor en relació al futur, s'avaluen contínuament i es basen en l'experiència històrica i altres factors, incloses les expectatives de successos futurs que es creuen raonables sota les circumstàncies.

Bàsicament aquestes estimacions, es refereixen a:

- El valor de mercat de determinats instruments financers (vegeu Notes 9 i 10).
- L'avaluació de possibles pèrdues per deteriorament de determinats actius (vegeu Notes 5, 6 i 7 d'immobilitzat intangible, immobilitzat material i inversions immobiliàries així com les Notes 9, 10 i 12 d'actius financers i de participacions en entitats del Grup, respectivament).
- L'avaluació del deteriorament dels crèdits per operacions d'assegurança, reassegurança i altres crèdits (vegeu Nota 11).
- La vida útil de l'immobilitzat intangible i material i les inversions immobiliàries (vegeu Notes 4.1 i 4.2).
- La determinació del valor de les provisions tècniques (vegeu Nota 17).
- Les hipòtesis utilitzades en el càlcul actuarial dels actius i passius per compromisos per pensions de prestació definida i altres compromisos amb el personal (vegeu Notes 4.11 i 21.1).
- El càlcul dels valors raonables de determinats actius, el seu valor en ús, i els valors actuals.
- La despesa per impost de Societats (vegeu Nota 14.1)

Tot i que aquestes estimacions han estat realitzades sobre la millor informació disponible al tancament de l'exercici 2016, és possible que els esdeveniments que puguin tenir lloc en el futur obliguin a modificar-les (a l'alça o a la baixa) en els propers exercicis, realitzant-se, en el seu cas, de forma prospectiva.

2.5. Comparació de la informació

Els estats financers de l'exercici 2016 que comprenen el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i les notes de la memòria es presenten de forma comparativa amb els estats de l'exercici precedent.

2.6. Canvis en criteris comptables

Durant l'exercici 2016 no s'han produït canvis de criteris comptables significatius, respectes als criteris aplicats en l'exercici 2015.

2.7. Correcció d'errors

Durant l'exercici 2016 no s'han produït canvis significatius en els criteris comptables, respecte els aplicats a l'exercici 2015.

2.8. Agrupació de partides comptables

Determinades partides del balanç, del compte de pèrdues i guanys, de l'estat de canvis en el patrimoni net i de l'estat de fluxos d'efectiu es presenten de forma agrupada per facilitar la seva comprensió. En la mesura que sigui significativa, s'ha inclòs la informació desagregada en les corresponents notes de la memòria.

2.9. Criteris d'imputació d'ingressos i despeses

Atès que l'Entitat opera en el ram de vida i en rams diferents del de vida, porta la comptabilitat separada per ambdós tipus d'activitat i atribueix els ingressos i les despeses originats directament de la pràctica de les operacions d'assegurança al compte tècnic de vida o de no vida, segons la naturalesa de l'operació de la que es deriven.

Els criteris seguits per a l'assignació de les inversions als comptes tècnics, són els següents:

- Immobles (ja estiguin classificats com a immobilitzat material o com a inversions immobiliàries): l'assignació es presenta detallada, immoble a immoble, en l'Annex I, que forma part integrant d'aquesta nota.
- Altres inversions financeres: la majoria de les inversions financeres estan afectes a la cobertura dels rams de vida i no vida. La renda fixa s'assigna majoritàriament al compte tècnic de vida. La majoria de les participacions en fons d'inversió s'assignen al compte tècnic de vida, a excepció d'algunes participacions residuals i de les participacions en societats capital-risc que s'assignen al compte tècnic de no vida. Els dipòsits en entitats de crèdit s'assignen als comptes tècnics en funció de les necessitats de cobertura de l'Entitat.

El repartiment o assignació dels comptes comptables d'ingressos i despeses financeres als rams (Vida i No vida) es fa definint primer la "naturalesa" de cada compte comptable (bàsicament renda variable, renda fixa o altres) i aplicant-li la proporció que representa cada tipus d'actiu (renda variable, renda fixa o altres) dintre del "balanç financer" de vida i no vida.

En el cas del No tècnic se segueix el mateix procediment, però considerant els actius excedentaris "no assignats" al "balanç financer".

En l'exercici 2016 s'ha dut a terme un nou estudi per actualitzar els criteris d'imputació de despeses per destí, sense que els canvis afectin significativament a la comparació dels comptes adjunts.

3. Aplicació del resultat

La proposta de distribució del resultat de l'exercici 2016, que la Junta Rectora de l'Entitat sotmetrà a la consideració de l'Assemblea General de Mutualistes, és la següent:

(Milers d'euros)	Exercici 2016
Base de repartició:	
Pèrdues i guanys	116
Aplicació:	
Reserves voluntàries	116
Total distribuït	116

El resultat de l'exercici 2015, tal i com va ser aprovat per l'Assemblea General de Mutualistes del 25 de maig del 2016, va ser traspassat íntegrament a reserves voluntàries.

4. Normes de registre i valoració

Les principals normes de registre i valoració utilitzades per l'Entitat en l'elaboració dels seus comptes anuals corresponents a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2016, d'acord amb les establertes pel Pla de Comptabilitat de les Entitats Asseguradores ('PCEA'), han estat les següents:

4.1. Immobilitzat intangible

Com a norma general, l'immobilitzat intangible es valora inicialment pel seu preu d'adquisició o cost de producció. Posteriorment es valora al seu cost minorat per la corresponent amortització acumulada i, si s'escau, per les pèrdues per deteriorament que hagi experimentat.

L'Entitat registra en aquest compte les despeses incorregudes en l'adquisició i desenvolupament de programes d'ordinador, inclosos els costos de desenvolupament de les pàgines web. Els costos de manteniment de les aplicacions informàtiques es registren en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'incorren.

L'amortització de les aplicacions informàtiques es realitza aplicant el mètode lineal durant un període de 4 anys.

4.2. Immobilitzat material i inversions immobiliàries

L'immobilitzat material i les inversions immobiliàries es valoren pel seu preu d'adquisició o cost de producció (revalorat en el cas dels immobles, en acollir-se en la primera aplicació del Pla Comptable de les Entitats Asseguradores, aprovat en el Reial Decret 1317/2008, a la seva disposició transitòria primera), constituït pel valor raonable de qualsevol contraprestació entregada, més el conjunt de desemborsaments dineraris realitzats o compromesos, menys:

- La corresponent amortització acumulada i,
- Si s'escau, les pèrdues estimades que resulten de comparar el valor net de cada partida amb el corresponent import recuperable.

Tenen la consideració d'inversions immobiliàries els terrenys, béns naturals i construccions que es posseeixen per a obtenir rendes, plusvàlues o ambdues. Els terrenys, béns naturals i construccions que es posseeixen per a la prestació de serveis o per a fins administratius es consideren immobilitzacions materials.

Les despeses de conservació i manteniment dels diferents elements que componen l'immobilitzat material i inversions immobiliàries s'imputen al compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'incorren. Per contra, els imports invertits en millores que contribueixen a augmentar la capacitat o eficiència o a allargar la vida útil d'aquests béns es registren com a major cost dels mateixos.

L'Entitat amortitza l'immobilitzat material i les inversions immobiliàries seguint el mètode lineal, aplicant percentatges anuals d'amortització calculats en funció dels anys de vida útil estimada dels respectius béns, segons el següent detall:

	Anys de vida útil Estimada
Construccions	Entre 33 i 50 anys
Mobiliari i instal·lacions	Entre 6 i 10 anys
Altres instal·lacions	Entre 8 i 12 anys
Equip informàtic	4 anys

Deteriorament del valor de l'immobilitzat intangible, immobilitzat material i inversions immobiliàries

Al tancament de cada exercici, l'Entitat procedeix a estimar mitjançant el denominat "Test de deteriorament" la possible existència de pèrdues de valor que redueixen el valor recuperable d'aquests actius a un import inferior al del seu valor en llibres.

L'import recuperable es determina com el major import entre el valor raonable menys els costos de venda i el valor en ús. El procediment implantat per l'Entitat per a la realització d'aquest test és el següent:

- Els càlculs del deteriorament dels actius intangibles i de l'immobilitzat material i inversions immobiliàries s'efectuen, amb caràcter general, element a element de forma individualitzada. Si no és possible estimar l'import recuperable de cada bé o dret individual, l'Entitat determina l'import recuperable de la unitat generadora d'efectiu a la que pertany cada element de l'immobilitzat.
- En el cas dels immobles, el valor raonable és el valor de taxació atorgat per les entitats taxadores autoritzades per a la valoració de béns en el mercat hipotecari conforme a l'establert en l'Ordre ECC/371/2013, de 4 març, per la que es modifica l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març, sobre normes de valoració de béns immobles i de determinats drets per a certes finalitats financeres.

- Les correccions valoratives individualitzades dels anteriors elements, així com la seva reversió quan desapareixen les circumstàncies que les van motivar, es registren com una despesa o un ingrés, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys. La reversió té com a límit el valor comptable dels immobilitzats o inversió immobiliària que estaria reconegut en la data de reversió si no s'hagués registrat la pèrdua de valor.

4.3. Arrendaments

Els arrendaments es classifiquen com arrendaments financers sempre que de les condicions dels mateixos es dedueixi que es transfereixen a l'arrendatari substancialment els riscos i beneficis inherents a la propietat de l'actiu objecte del contracte. Els altres arrendaments es classifiquen com arrendaments operatius.

Durant els exercicis 2016 i 2015, tots els contractes d'arrendament de l'Entitat, han estat classificats com a arrendaments operatius (vegeu Nota 8).

Arrendament operatiu

Els ingressos i despeses derivats dels acords d'arrendament operatiu es carreguen al compte de pèrdues i guanys en l'exercici en què es meriten.

Així mateix, el cost d'adquisició del bé arrendat es presenta en el balanç conforme a la seva naturalesa, incrementat per l'import dels costos del contracte directament imputables, els quals es reconeixen com despesa en el termini del contracte, aplicant el mateix criteri utilitzat per al reconeixement dels ingressos de l'arrendament.

Qualsevol cobrament o pagament que pogués realitzar-se en contractar un arrendament operatiu, es tracta com un cobrament o pagament anticipat que s'imputa a resultats al llarg del període de l'arrendament, a mesura que se cedeixen o reben els beneficis de l'actiu arrendat.

4.4. Instruments financers

4.4.1. Actius financers

Classificació

Els actius financers que posseeix l'Entitat es classifiquen en les següents categories:

- Préstecs i partides a cobrar: actius financers originats en les operacions d'assegurança i reassegurança, o els quals no tenint un origen comercial, no són instruments de patrimoni ni derivats, els seus cobraments són de quantia fixa o determinable i no es negocien en un mercat actiu. S'exclouen els valors representatius de deute i les permutes de fluxos certs o predeterminats que l'Entitat assigna en el moment del seu reconeixement inicial en la categoria d' "Actius financers disponibles per a la venda".
- Inversions mantingudes fins al venciment: valors representatius de deute, amb data de venciment fixada, cobraments de quantia determinada o determinable, que es negocien en un mercat actiu i sobre els quals l'Entitat manifesta la seva intenció i capacitat per a conservar-los en el seu poder fins a la data del seu venciment.
- Altres actius financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys: l'Entitat ha classificat en aquesta categoria les inversions per compte de prenedors que assumeixen el risc de la inversió, determinant-se les provisions d'assegurances de vida per a aquestes modalitats d'assegurances, segons els actius específicament afectes o dels índexs o actius que s'han fixat com a referència per determinar el valor econòmic dels seus drets. D'aquesta forma, tant les variacions en el valor raonable dels actius financers afectes com de les provisions associades es registraran amb càrrec i/o abonament al compte de pèrdues i guanys.
- També queden inclosos en aquesta categoria els instruments híbrids quan l'Entitat no és capaç de valorar el derivat implícit que incorporen de forma separada o no pot determinar de forma fiable el seu valor raonable així com aquells casos en què opti, en el moment del seu reconeixement inicial, per valorar l'instrument financer híbrid al seu valor raonable.
- Inversions en el patrimoni d'empreses del Grup: es consideren empreses del grup, aquelles vinculades amb l'Entitat per una relació de control.
- Actius financers disponibles per a la venda: s'inclouen els valors representatius de deute, les participacions en fons d'inversió, les permutes de fluxos certs o predeterminats i els instruments de patrimoni d'altres empreses que no hagin estat classificats en cap de les categories anteriors.

Reconeixement inicial

L'Entitat reconeix els actius financers en el seu balanç quan es converteix en una part obligada del contracte o negoci jurídic conforme a les disposicions del mateix.

Els recobraments de sinistres només es reconeixen quan la seva realització es troba suficientment garantida a la data de la formulació dels comptes anuals i, per tant, s'espera obtenir dels mateixos beneficis econòmics. En cap cas es reconeixen actius financers per recobraments de sinistres en funció d'estimacions efectuades amb base en l'experiència de l'Entitat.

Les operacions de compra o venda d'actius financers instrumentades mitjançant contractes convencionals es reconeixen en la data de contractació o de liquidació. Els contractes que poden liquidar-se per diferències es comptabilitzen com un instrument derivat. En particular, les operacions realitzades en el mercat de divises es registren en la data de liquidació, mentre que els actius financers negociats en mercats secundaris de valors, si són instruments de patrimoni, es reconeixen en la data de contractació, i si es tracta de valors representatius de deute, en la data de liquidació.

Valoració inicial

D'acord amb el Pla Comptable de les Entitats Asseguradores, els actius financers que posseeix l'Entitat, es registren inicialment al valor raonable de la contraprestació lliurada més els costos de la transacció que siguin directament atribuïbles, excepte els que es classifiquen en les categories "d'actius financers mantinguts per negociar" i "altres actius financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys", on els costos de transacció es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici.

Quan es tracta d'instruments de patrimoni adquirits, l'import dels drets preferents de subscripció i similars es troba inclòs en la valoració inicial dels mateixos.

Per als instruments financers híbrids, aquells que combinen un contracte principal no derivat i un derivat financer (denominat com "derivat implícit") i que no pot ser transferit de forma independent, l'Entitat avalua si ha de reconèixer, valorar i registrar per separat el contracte principal i el derivat implícit.

En els casos que l'Entitat no ha estat capaç de valorar el derivat implícit de forma separada, o no podia determinar de forma fiable el seu valor raonable, l'instrument financer híbrid s'ha tractat en el seu conjunt com un actiu o passiu financer inclòs en la categoria d' "Altres actius (o passius) financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys".

Valoració posterior

Els actius financers classificats en les categories de "préstecs i partides a cobrar" i "inversions mantingudes fins al venciment" es valoren pel seu cost amortitzat. Els interessos meritats es comptabilitzen en el compte de pèrdues i guanys, aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Els actius financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys i els actius financers mantinguts per negociar es valoren al seu valor raonable, registrant-se en el compte de pèrdues i guanys el resultat de les variacions en aquest valor raonable.

Les inversions en empreses del Grup es valoren pel seu cost, minorat, si s'escau, per l'import acumulat de les correccions valoratives per deteriorament. Aquestes correccions es calculen com la diferència entre el seu valor en llibres i l'import recuperable, entès aquest com el major import entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs derivats de la inversió. Excepte millor evidència de l'import recuperable, es pren en consideració el patrimoni net de l'entitat participada, corregit per les plusvàlues tàcites existents en la data de la valoració.

Finalment, els actius financers disponibles per a la venda es valoren al seu valor raonable, registrant-se les variacions en el mateix a patrimoni net fins que l'actiu s'alieni o pateixi un deteriorament de valor (descens prolongat i significatiu), moment en el qual aquests resultats acumulats reconeguts prèviament en el patrimoni net passen a registrar-se en el compte de pèrdues i guanys.

En aquest sentit, en general, per als instruments de patrimoni es considera que existeix deteriorament (caràcter permanent) si s'ha produït una caiguda de més del 40% del valor de cotització de l'actiu o si s'ha produït un descens del mateix de manera prolongada durant un període d'un any i mig, sense que s'hagi recuperat el valor.

Per als valors representatius de deute i les permutes de fluxos certs o predeterminats que es troben assignats en la categoria d' "actius financers disponibles per a la venda", així com la totalitat d'actius financers que no estan registrats a valor raonable, almenys al tancament de l'exercici, l'Entitat realitza un test de deteriorament. Es considera que existeix evidència objectiva de deteriorament si el valor recuperable de l'actiu financer és inferior al seu valor en llibres. El valor recuperable ve determinat pel valor actual dels fluxos d'efectiu futurs que s'estima que generaran els actius financers que s'avaluen descomptats al tipus d'interès efectiu, calculat en el moment del reconeixement inicial. Per als actius financers que es mantenen fins al

venciment, com a substitut d'aquest valor recuperable, es pot utilitzar el valor de mercat de l'instrument si és una mesura suficientment fiable del valor que pugui recuperar l'Entitat. Quan es produeix el registre d'aquest deteriorament es registra en el compte de pèrdues i guanys.

En particular, i respecte a les correccions valoratives relatives a les quotes pendents de cobrament, l'Entitat procedeix a la seva dotació amb càrrec en el compte de pèrdues i guanys en funció del deteriorament dels crèdits amb prenedors. Aquest deteriorament es calcula com a mínim al tancament de l'exercici separatament per a cada ram en funció de l'antiguitat dels rebuts pendents de cobrament, segons els següents criteris:

- Les quotes amb antiguitat igual o superior a sis mesos es provisionen pel seu import íntegre.
- Les quotes amb antiguitat igual o superior a tres mesos i inferior a sis mesos es provisionen aplicant un coeficient del 50%.
- Les quotes amb antiguitat inferior a tres mesos es provisionen aplicant un coeficient del 25%.

Les quotes a assegurats reclamades judicialment, així com la provisió per a insolvències dels saldos a cobrar a reasseguradores i crèdits no comercials, es calculen sobre la base d'una anàlisi individualitzat de les possibilitats de cobrament de cada deutor.

L'Entitat dóna de baixa els actius financers quan expiren o s'han cedit els drets sobre els fluxos d'efectiu del corresponent actiu financer i s'han transferit substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat, tals com les vendes en ferma d'actius i les vendes d'actius financers amb pacte de recompra pel seu valor raonable.

D'altra banda, l'Entitat no dóna de baixa els actius financers, i reconeix un passiu financer per un import igual a la contraprestació rebuda, en les cessions d'actius financers en les quals es retingui substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat, tals com el descompte d'efectes, les vendes d'actius financers amb pactes de recompra a un preu fix o al preu de venda més un interès.

4.4.2. Passius financers

Els instruments financers emesos, incorreguts o assumits es classifiquen com passius financers, en la seva totalitat o en una de les seves parts, quan suposen per a l'Entitat una obligació contractual de lliurar efectiu o un altre actiu financer, o d'intercanviar actius o passius financers amb tercers en condicions potencialment desfavorables.

Classificació

Els passius financers que posseeix l'Entitat es classifiquen en la categoria següent:

- **Dèbits i partides a pagar:** són aquells que s'han originat en les operacions d'assegurança i reassegurança, o també aquells que, sense tenir un origen comercial, no poden ser considerats com instruments financers derivats.

Els dèbits i partides a pagar es valoren inicialment al valor raonable de la contraprestació rebuda, ajustada pels costos de la transacció directament atribuïbles. Els dèbits per operacions comercials amb venciment no superior a un any i que no tenen un tipus d'interès contractual, així com els desemborsaments exigits per tercers sobre participacions, els imports de les quals s'espera pagar en el curt termini, es valoren pel seu import nominal sempre que l'efecte de no actualitzar els fluxos no és significatiu.

Amb posterioritat, aquests passius es valoren d'acord amb el seu cost amortitzat. Els interessos reportats es comptabilitzen en el compte de pèrdues i guanys aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu. No obstant això, els dèbits que s'hagin valorat inicialment al seu valor nominal, continuen valorant-se per aquest import.

L'Entitat dóna de baixa els passius financers quan s'extingeixen les obligacions que els han generat.

4.4.3 Instruments de patrimoni

Un instrument de patrimoni representa una participació residual en el patrimoni de l'Entitat, una vegada deduïts tots els seus passius.

Els instruments de capital emesos per l'Entitat es registren en el patrimoni net per l'import rebut, net de les despeses d'emissió.

4.5. Transaccions en moneda estrangera

La moneda funcional utilitzada per l'Entitat és l'euro. Conseqüentment, les operacions en altres divises diferents de l'euro es consideren denominades en moneda estrangera i es registren segons els tipus de canvi vigents en les dates de les operacions.

Al tancament de l'exercici, els actius i passius monetaris denominats en moneda estrangera es converteixen aplicant el tipus de canvi en la data del balanç. Els beneficis o pèrdues posats de manifest s'imputen directament al compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què es produeixen.

En els actius financers de caràcter monetari classificats com a disponibles per a la venda, l'Entitat determina la part dels canvis en la seva valoració que és conseqüència de les variacions en els tipus de canvi i registra la mateixa en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici que sorgeixen, mentre que els altres canvis en el valor raonable es reconeixen directament en el patrimoni net.

4.6. Crèdits per operacions d'assegurança directa i reassegurança

Els crèdits per operacions d'assegurança i reassegurança, incloses en la categoria 4.4.1 Préstecs i Partides a Cobrar, es valoren per l'import nominal pendent de cobrament registrant-se, en el seu cas, les oportunes correccions valoratives pels crèdits de dubtós cobrament.

El càlcul de la correcció per deteriorament de les primes pendents de cobrament es realitza al tancament de l'exercici a partir de la informació disponible sobre la situació dels rebuts de primes pendents de cobrament a la data de tancament del mateix.

- Crèdits per operacions d'assegurança directa, prenedors d'assegurança: el càlcul de la provisió de rebuts pendents associada s'ha realitzat en virtut de la norma de valoració 8ª del PCEA. Es calcula separatament per cada ram o risc en el que l'eventual pèrdua derivada de l'impagament del rebut no sigui recuperable en funció d'altres drets econòmics reconeguts a favor del prenedor i estarà constituïda per la part de les primes de tarifa meritades en l'exercici, netes del recàrrec de seguretat que, previsiblement i d'acord amb l'experiència dels anys anteriors de la pròpia Entitat, no seran cobrades.
- Crèdits per operacions de reassegurança: Es compona dels saldos a cobrar de les reasseguradores i cedents com a conseqüència de les operacions de compte corrent realitzades amb els mateixos.

4.7. Impost sobre beneficis

La despesa o ingrés per impost sobre beneficis comprèn la part relativa a la despesa o ingrés per l'impost corrent i la part corresponent a la despesa o ingrés per impost diferit.

L'impost corrent és la quantitat que l'Entitat satisfà com a conseqüència de les liquidacions fiscals de l'impost sobre el benefici, relatius a un exercici. Les deduccions i altres avantatges fiscals en la quota de l'impost, excloses les retencions i pagaments a compte, així com les pèrdues fiscals compensables d'exercicis anteriors i aplicades efectivament en aquest, donen lloc a un menor import de l'impost corrent.

La despesa o l'ingrés per impost diferit es correspon amb el reconeixement i la cancel·lació dels actius i passius per impost diferit. Aquests inclouen les diferències temporals que s'identifiquen com aquells imports que es preveuen pagadors o recuperables derivats de les diferències entre els imports en llibres dels actius i passius i el seu valor fiscal, així com les bases imposables negatives pendents de compensació i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades fiscalment. Aquests imports es registren aplicant a la diferència temporal o crèdit que correspongui el tipus de gravamen al que s'espera recuperar-los o liquidar-los.

Es reconeixen passius per impostos diferits per a totes les diferències temporàries imposables, excepte aquelles derivades del reconeixement inicial de fons de comerç o d'altres actius i passius en una operació que no afecta ni al resultat fiscal ni al resultat comptable i no és una combinació de negocis.

Els actius per impostos diferits només es reconeixen en la mesura que es consideri probable que l'Entitat disposi de guanys fiscals futurs contra els quals poder fer-los efectius.

Els actius i passius per impostos diferits, originats per operacions amb càrrecs o abonaments directes en comptes de patrimoni, es comptabilitzen també amb contrapartida a patrimoni net.

En cada tancament comptable es reconsideren els actius per impostos diferits registrats, efectuant-se les oportunes correccions als mateixos en la mesura que existeixin dubtes sobre la seva recuperació futura. Així mateix, en cada tancament s'avaluen els actius per impostos diferits no registrats en balanç i aquests són objecte de reconeixement en la mesura que passi a ser probable la seva recuperació amb beneficis fiscals futurs.

L'Entitat tributa a l'Impost de Societats sota el règim general a un tipus reduït del 25%.

Amb data 3 de desembre de 2016, s'ha publicat el Reial Decret de Llei 3/2016, de 2 de desembre, pel qual s'adopten mesures en l'àmbit tributari dirigides a la consolidació de les finances públiques i altres mesures urgents en matèria social. La Mutualitat ha dut a terme una anàlisi de l'impacte d'aquesta reforma fiscal, resultat del qual no s'han registrat impactes significatius.

4.8. Ingressos i despeses

Els ingressos i despeses s'imputen en funció del criteri de meritament, és a dir, quan es produeix el corrent real de béns i serveis que els mateixos representen, amb independència del moment en què es produeixi la corrent monetària o financera derivada d'ells. Aquests ingressos es valoren pel valor raonable de la contraprestació rebuda, deduïts descomptes i impostos. En aquest sentit, atès que les primes i comissions s'abonen i es carreguen, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys en el moment de l'emissió del corresponent rebut i els sinistres es carreguen en aquest compte en el moment del seu pagament, al tancament de l'exercici és necessari efectuar les correccions comptables necessàries per a adequar els ingressos i les despeses a aquest principi, vegeu Nota 4.8 de "Provisions tècniques". Els interessos implícits i explícits dels actius financers es reconeixen utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu i els dividends, quan es declara el dret de l'accionista a rebre'ls. En qualsevol cas, els interessos i dividends d'actius financers reportats amb posterioritat al moment de l'adquisició es reconeixen com ingressos en el compte de pèrdues i guanys.

A la Nota 2.9 s'indiquen els criteris d'imputació de despeses i ingressos a les activitats de vida i no vida, i dintre de no vida, als diversos rams.

L'Entitat ha reclassificat les despeses (despeses imputables a prestacions, d'adquisició, d'administració, de les inversions i altres despeses tècniques), mitjançant un mètode basat en la imputació de despeses per activitats funcionals, identificant per a això les activitats i les tasques desenvolupades en cadascun dels processos de negoci i assignant a cadascuna d'aquestes activitats els recursos consumits per les mateixes.

D'aquesta manera, les despeses imputables a prestacions inclouen fonamentalment les despeses de gestió de sinistres, les amortitzacions de l'immobilitzat afectat a aquesta activitat i les despeses en què s'ha incorregut per serveis necessaris per a la seva tramitació.

Les despeses d'adquisició inclouen fonamentalment les amortitzacions de l'immobilitzat afectat a aquesta activitat i les despeses d'estudi, tramitació de sol·licituds i formalització de pòlisses, així com les despeses d'organització comercial directament vinculades a l'adquisició dels contractes d'assegurança.

Les despeses d'administració inclouen les despeses d'administració dels contractes i dels rebuts de prima, de la reassegurança cedida i les amortitzacions de l'immobilitzat afectat a aquesta activitat.

Les despeses imputables a inversions inclouen bàsicament les despeses de gestió de les inversions, tant internes com externes, incloent-hi, en aquest últim cas, els honoraris, les comissions i els correatges meritats.

Les altres despeses tècniques són les que formen part del compte tècnic però no poden ser imputades, per aplicació del criteri establert, a cap de les destinacions abans esmentades, fonamentalment les despeses de direcció.

- Les despeses no tècniques inclouen bàsicament les despeses relacionades amb l'activitat gestora de fons de pensions.

4.9. Provisions tècniques

La valoració de les provisions tècniques s'efectua conforme al que es disposa en el Reial Decret 1060/2015, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores (d'ara en endavant, "Reglament" o "ROSSEAR") i la resta de disposicions de desenvolupament així com la resta de normativa que els resulta l'aplicació.

Provisió per a primes no consumides i riscos en curs

La provisió de primes no consumides constitueix la fracció de les primes meritades en l'exercici que ha d'imputar-se al període comprès entre la data de tancament i la finalització del període de cobertura de la pòlissa. Aquesta provisió es calcula per a cada modalitat o ram pel mètode pòlissa a pòlissa, prenent com base de càlcul les primes de tarifa, deduït, si escau, el recàrrec de seguretat.

A 31 de desembre de 2016, l'Entitat no ha comptabilitzat cap import en concepte de provisió per a primes no consumides, en meritar la totalitat de les primes emeses per exercici natural (de gener a desembre).

La provisió de riscos en curs té per objecte complementar la provisió de primes no consumides en la mesura que el seu import no sigui suficient per a reflectir la valoració de tots els riscos i despeses a cobrir, que es corresponguin amb el període de cobertura no transcorregut a la data de tancament de l'exercici. Quan resulti aplicable, aquesta provisió es dota conforme al càlcul establert pel ROSSP, considerant el resultat tècnic per any d'ocurrència conjuntament del propi any de tancament i de l'anterior o dels tres anys anteriors, segons el ram o producte comercial que es tracti.

A 31 de desembre de 2016 no ha estat necessària la constitució d'aquesta provisió.

Provisions tècniques cedides a la reassurança

Es calculen amb els mateixos criteris que els aplicats en l'assegurança directa, tenint en compte les condicions de cessió establertes en els contractes en vigor.

Provisió d'assegurances de vida

Aquesta provisió inclou la provisió matemàtica. Les provisions matemàtiques, que representen l'excés del valor actual actuarial de les obligacions futures de l'Entitat sobre el de les primes que ha de satisfer el prenedor de l'assegurança, han estat calculades pòlissa a pòlissa per un sistema de capitalització individual, prenent com base de càlcul la prima d'inventari meritada en l'exercici, d'acord amb les Notes Tècniques de cada modalitat (vegeu Nota 17).

Els estudis actuàrials que determinen les provisions matemàtiques, a 31 de desembre de 2016, a excepció del Pla d'Estalvi Multinversió, el Pla Multiempresa Previsió, el Pla de Previsió Assegurat, el Pla de Previsió Social Empresarial de la Mútua dels Enginyers, el Pla d'Estalvi Tax Free SIALP i la prestació de Dependència, estan basats en les hipòtesis següents:

- Tipus d'interès tècnic: 1,15% anual (tipus màxim aplicable per al càlcul de la provisió d'assegurances de vida).
- Taules de mortalitat utilitzades: GKM-95 i PASEM 2010.
- Taules d'invalidesa: EVK-90.
- Sistema de capitalització: individual.
- Vida Jubilació: antic pla (col·lectiu tancat) vida jubilació, del qual el funcionament és idèntic al Garantitzat. En tractar-se de contractes anterior a 1999, l'entitat aplica un tipus d'interès del 4% i 5%, superiors al màxim de la DGSFP, acollint-se a la Disposició Transitòria segona del ROSSP, que permet calcular les provisions dels contractes anteriors al tipus utilitzat pel càlcul de la prima, encara que sigui superior al màxim publicat per la DGSFP, sempre que es disposi d'inversions assignades, de forma global, que generen rendibilitat suficient.

La disposició addicional cinquena del Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre (ROSSEAR), sobre el règim de càlcul de les provisions tècniques a efectes comptables, en referència al tipus d'interès a utilitzar en el càlcul de les provisions d'assegurances de vida, estableix el següent:

- Pels contractes d'assegurança de vida celebrats abans de l'1 de gener de 2016, serà d'aplicació l'article 33 del Reglament d'Ordenació i Supervisió de les Assegurances Privades (ROSSP). No obstant, les entitats que utilitzin per al citat càlcul el previst als apartats 1.a).1º i 1.b).1º de l'article 33 del ROSSP, podran optar per no aplicar aquest tipus d'interès i adaptar-se a l'estructura temporal pertinent de tipus d'interès sense risc prevista a l'article 54 del ROSSEAR, incloent, si s'escau, l'ajust per volatilitat previst a l'article 57 del ROSSEAR, sempre que, en tal cas, les dotacions addicionals s'efectuïn anualment seguint un mètode de càlcul lineal.

Amb data 20 de desembre de 2016, la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions, ha publicat la Guia Tècnica 2/2016 d'Aplicació de la Disposició Addicional Cinquena, del Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre (ROSSEAR) en relació al tipus d'interès pel càlcul de les provisions tècniques a efectes comptables de l'assegurança de vida i de l'assegurança de decessos, i altres aclariments necessaris.

A l'esmentada Guia Tècnica s'indica que l'opció d'adaptació a l'estructura temporal pertinent de tipus d'interès sense risc podrà fer-se el primer any d'aplicació de la disposició addicional cinquena del ROSSEAR o en un moment posterior, sent en qualsevol cas el termini màxim d'adaptació de deu anys a comptar des del 31 de desembre de 2015.

La Societat ha mantingut, durant l'exercici 2016, el règim de càlcul dels contractes d'assegurances de vida celebrades abans de l'1 de gener de 2016 que venia calculant-se sota el previst als apartats 1.a).1º i 1.b).2º de l'article 33 del ROSSP. En conseqüència, no s'ha acollit l'opció d'adaptació a l'estructura temporal pertinent de tipus d'interès sense risc, podent-se acollir de forma posterior, en un termini màxim de deu anys a comptar des del 31 de desembre de 2015.

Provisió per a prestacions

Recull l'import total de les obligacions pendents derivades dels sinistres ocorreguts amb anterioritat a la data de tancament de l'exercici. L'Entitat calcula aquesta provisió com la diferència entre el cost total estimat o cert, dels sinistres ocorreguts pendents de declaració, liquidació o pagament i el conjunt dels imports ja pagats per raó de tals sinistres.

a) Sinistres pendents de liquidació o pagament i sinistres pendents de declaració

L'import dels sinistres pendents de liquidació o pagament es calcula sobre la base de l'anàlisi individualitzada de cada expedient, en funció de la millor informació disponible a tancament de

l'exercici. S'inclouen les despeses de caràcter extern inherents a la liquidació del sinistre, els interessos de demora i les penalitzacions establertes legalment, si escau.

Pel que fa a la provisió per a sinistres pendents de declaració es calcula sobre la base de l'experiència de l'Entitat, prenent en consideració els costos mitjos i els sinistres pendents de declaració dels tres últims anys.

b) Despeses internes de liquidació de sinistres

En la provisió de prestacions s'inclou una estimació per a despeses internes de gestió i tramitació d'expedients per a afrontar les despeses internes de l'Entitat necessàries per a la total finalització dels sinistres que s'han d'incloure en la provisió de prestacions de l'assegurança directa.

Aquesta estimació s'efectua, conforme al que s'estableix en l'article 42 del ROSSP, tenint en compte la relació percentual existent entre les despeses internes imputables a les prestacions i les prestacions pagades corregides per la variació de la provisió de prestacions de cada ram. Aquest percentatge s'aplica sobre la provisió de prestacions de cada ram, una vegada considerat el sistema d'imputació de despeses descrit en la Nota 4.8 i els sistemes de càlcul de la provisió per a prestacions que han estat exposats anteriorment.

Provisions d'assegurances de vida quan el risc de la inversió és del prenedor de l'assegurança

En aquelles assegurances en les quals el prenedor assumeix el risc de la inversió, les provisions tècniques corresponents es determinen en funció dels índexs o actius fixats com a referència per a determinar el valor econòmic dels drets del prenedor.

4.10. Provisions i contingències

En la formulació dels comptes anuals, els Administradors de l'Entitat diferencien entre:

- Provisions: saldos creditors que cobreixen obligacions actuals derivades de successos passats, la cancel·lació dels quals és probable que origini una sortida de recursos, però que resulten indeterminats en quant al seu import i/o moment de cancel·lació.
- Passius contingents: obligacions possibles sorgides com a conseqüència de successos passats, la materialització futura dels quals està condicionada que succeeixi, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat de l'Entitat.

Els comptes anuals recullen totes les provisions per les quals s'estima que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és major que en cas contrari. Els passius contingents no es reconeixen en els comptes anuals, sinó que s'informa sobre els mateixos en les notes de la memòria, en la mesura que no siguin considerats com a remots.

Les provisions es valoren pel valor actual de la millor estimació possible de l'import necessari per a cancel·lar o transferir l'obligació, tenint en compte la informació disponible sobre el succés i les seves conseqüències, i registrant-se els ajustaments que sorgeixin per l'actualització d'aquestes provisions com una despesa financera conforme es va meritant.

La compensació a rebre d'un tercer en el moment de liquidar l'obligació, sempre que no existeixin dubtes que aquest reemborsament serà percebut, es registra com un actiu, excepte en el cas que existeixi un vincle legal pel qual s'hagi exterioritzat part del risc, i en virtut del qual l'Entitat no estigui obligada a respondre; en aquesta situació, la compensació es tindrà en compte per a estimar l'import pel qual, si s'escau, figurarà la corresponent provisió.

4.11. Indemnitzacions per acomiadament

D'acord amb la legislació vigent, l'Entitat està obligada al pagament d'indemnitzacions a aquells empleats amb els quals, sota determinades condicions, rescindeixi les seves relacions laborals. Per tant, les indemnitzacions per acomiadament susceptibles de quantificació raonable es registren com a despesa en l'exercici en el qual s'adopta la decisió i es crea una expectativa vàlida, enfront de tercers sobre l'acomiadament. En els comptes anuals adjunts no s'ha registrat provisió alguna per aquest concepte, ja que no estan previstes situacions d'aquesta naturalesa.

4.12. Compromisos per pensions

Retribucions post-ocupació

L'Entitat té assumit el compromís de complementar les prestacions dels sistemes públics de Seguretat Social que corresponguin a determinats empleats, i als seus drethavents, amb posterioritat a la finalització del període d'ocupació.

Els compromisos post-ocupació mantinguts per l'Entitat amb els seus empleats es consideren "Plans d'aportació definida" quan l'Entitat realitza contribucions de caràcter predeterminat a una entitat separada,

sense tenir obligació legal ni efectiva de realitzar contribucions addicionals si l'entitat separada no pogués atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors. Els compromisos post-ocupació que no compleixin les condicions anteriors seran considerats com "Plans de prestació definida".

A l'exercici 2001, la Junta Rectora va aprovar el Reglament del Pla de Previsió per a tot el personal laboral de l'Entitat amb antiguitat de dos anys, que comprèn la cobertura de les prestacions per jubilació, invalidesa permanent absoluta, invalidesa permanent total i viduïtat, i en el qual es reconeixen serveis passats. Aquest Pla és, bàsicament, de prestació definida, però amb límits màxims tant pel que fa a les prestacions com a les aportacions pel seu finançament. Aquests compromisos estan exterioritzats i figuren coberts per pòlisses d'assegurances, subscriïtes amb VidaCaixa, S.A. de Seguros y Reaseguros.

Les prestacions de risc es cobreixen mitjançant una cobertura anual renovable, mentre que les d'estalvi es cobreixen en forma de prima única pel que fa als serveis passats i els serveis meritats anualment s'aniran assegurant mitjançant noves primes úniques.

4.13. Transaccions amb vinculades

L'Entitat realitza totes les seves operacions amb vinculades a valors de mercat. Addicionalment, els preus de transferència es troben adequadament suportats, fet pel qual els Administradors de l'Entitat consideren que no existeixen riscos significatius per aquest aspecte dels quals puguin derivar-se passius de consideració en el futur.

5. Immobilitzat intangible

L'immobilitzat intangible està format íntegrament per aplicacions informàtiques. El moviment produït en els exercicis 2016 i 2015 es mostra a continuació:

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Saldo a 31.12.2015	Addicions, traspessos o dotacions per amortització	Retirs per baixes o reduccions	Saldo a 31.12.2016
Aplicacions informàtiques-				
Cost	898	193	-	1.091
Amortització acumulada	(815)	(52)	-	(867)
Deteriorament	-	-	-	-
Total net	83	(141)	-	224

Exercici 2015

(Milers d'euros)	Saldo a 31.12.2014	Addicions, traspessos o dotacions per amortització	Retirs per baixes o reduccions	Saldo a 31.12.2016
Aplicacions informàtiques-				
Cost	872	26	-	898
Amortització acumulada	(775)	(40)	-	(815)
Deteriorament	-	-	-	-
Total net	97	14	-	83

Les addicions de l'immobilitzat corresponen a adquisicions de noves aplicacions informàtiques corresponents al procés d'integració dels sistemes informàtics de les diferents entitats del Grup.

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 l'Entitat tenia elements de l'immobilitzat intangible totalment amortitzats que seguien en ús, conforme al següent detall:

(Milers d'euros)	Valor comptable (brut)	
	31.12.2016	31.12.2015
Aplicacions informàtiques	761	728
Total	761	728

Durant l'exercici 2016 l'Entitat no ha registrat cap deteriorament de l'immobilitzat intangible.

6. Immobilitzat material

El moviment hagut en aquest capítol del balanç en els exercicis 2016 i 2015, així com la informació més significativa que afecta a aquest epígraf, ha estat el següent:

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Mobiliari i instal·lacions	Equips per a processos d'informació	Altre immobilitzat	Total
Cost-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	384	227	1.359	276	10	2.256
Addicions	-	-	1	16	-	17
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	384	227	1.360	292	10	2.273
Amortització acumulada-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(122)	(1.098)	(225)	-	(1.445)
Dotacions	-	(14)	(26)	(24)	-	(64)
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(136)	(1.124)	(249)	-	(1.509)
Pèrdues per deteriorament-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	(30)	-	-	-	-	(30)
Addicions	-	-	-	-	-	-
Baixes	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	(30)	-	-	-	-	(30)
Immobilitzat material net-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	354	105	261	51	10	781
Saldos a 31 de desembre de 2016	354	91	236	43	10	734

Durant l'exercici 2016 l'Entitat no ha estat necessari registrar cap deteriorament de l'immobilitzat material.

Exercici 2015

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Mobiliari i instal·lacions	Equips per a processos d'informació	Altre immobilitzat	Total
Cost-						
Saldos a 31 de desembre de 2014	384	227	1.351	261	10	2.233
Addicions	-	-	8	15	-	23
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	384	227	1.359	276	10	2.256
Amortització acumulada-						
Saldos a 31 de desembre de 2014	-	(109)	(1.071)	(203)	-	(1.383)
Dotacions	-	(13)	(27)	(22)	-	(62)
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(122)	(1.098)	(225)	-	(1.445)
Pèrdues per deteriorament-						
Saldos a 31 de desembre de 2014	(30)	-	-	-	-	(30)
Addicions	-	-	-	-	-	-
Baixes	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	(30)	-	-	-	-	-
Immobilitzat material net-						
Saldos a 31 de desembre de 2014	354	118	280	58	10	820
Saldos a 31 de desembre de 2015	354	105	261	51	10	781

El valor comptable brut dels terrenys i construccions correspon al seu cost d'adquisició, que fou actualitzat l'1 de gener del 2007, d'acord amb les taxacions efectuades en aplicació del Reial Decret 1317/2008 i la seva modificació del Reial Decret 1736/2010 (vegeu Nota 4.2). L'import de les revaloritzacions comptables fou de 371 milers d'euros.

A l'Annex I s'adjunta el detall dels terrenys i les construccions propietat de l'Entitat a 31 de desembre de 2016 i de 2015, classificats com immobilitzat material (ús propi) juntament amb l'import de la seva darrera taxació.

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 l'Entitat tenia elements de l'immobilitzat material totalment amortitzats que seguïen en ús, conforme al següent detall:

(Milers d'euros)	Valor comptable (Brut)	
	31.12.2016	31.12.2015
Construccions	-	-
Altres immobilitzats material	1.015	991
Total	1.015	991

7. Inversions immobiliàries

Les inversions immobiliàries de l'Entitat corresponen a immobles destinats a la seva explotació en règim de lloguer.

El moviment produït en aquest capítol del balanç en els exercicis 2016 i 2015, així com la informació més significativa que afecta a aquest epígraf, ha estat el següent:

Exercici 2016

(Miler d'euros)	Terrenys	Construccions	Total
Cost-			
Saldos a 31 de desembre de 2015	59	178	237
Addicions	-	-	-
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	59	178	237
Amortització acumulada			
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(48)	(48)
Dotacions	-	(5)	(5)
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(53)	(53)
Pèrdues per deteriorament			
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(73)	(73)
Addicions	-	-	-
Baixes	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(73)	(73)
Inversions immobiliàries-			
Saldos a 31 de desembre de 2015	59	57	116
Saldos a 31 de desembre de 2016	59	52	111

Exercici 2015

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Total
Cost-			
Saldos a 31 de desembre de 2014	59	178	237
Addicions	-	-	-
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	59	178	237
Amortització acumulada			
Saldos a 31 de desembre de 2014	-	(43)	(43)
Dotacions	-	(5)	(5)
Retirs per baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(48)	(48)
Pèrdues per deteriorament			
Saldos a 31 de desembre de 2014	-	(84)	(84)
Addicions	-	11	11
Baixes	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(73)	(73)
Inversions immobiliàries-			
Saldos a 31 de desembre de 2014	59	51	110
Saldos a 31 de desembre de 2015	59	57	116

El valor comptable brut correspon al seu cost d'adquisició, que fou actualitzat a l'1 de gener del 2007, d'acord amb les taxacions efectuades en aplicació del Reial Decret 1317/2008 i la seva modificació del Reial Decret 1736/2010 (vegeu Nota 4.2). L'import de les revaloritzacions comptables fou de 137 milers d'euros.

A l'Annex I s'adjunta el detall dels terrenys i construccions que són propietat de l'Entitat a 31 de desembre de 2016 i de 2015, classificats com a inversions immobiliàries (ús tercers) juntament amb l'import de la seva darrera taxació.

Tal com s'indica en la Nota 8, al tancament dels exercicis 2016 i 2015 l'Entitat tenia contractades diverses operacions d'arrendament operatiu sobre les seves inversions immobiliàries. En els exercicis 2016 i 2015 els ingressos derivats de rendes provinents de les inversions immobiliàries, propietat de l'Entitat han estat de 5 milers d'euros, en ambdós casos.

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 no existia cap tipus de restricció per a la realització de noves inversions immobiliàries ni per al cobrament dels ingressos derivats de les mateixes ni tampoc en relació amb els recursos obtinguts d'una possible alienació.

8. Arrendaments

8.1. L'Entitat actua com arrendadora

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 l'Entitat té contractat amb els arrendataris les següents quotes anuals d'arrendament mínimes (quotes sense IVA), d'acord amb els actuals contractes en vigor, sense tenir en compte repercussió de despeses comunes, increments futurs per IPC, ni actualitzacions futures de rendes pactades contractualment:

Arrendaments operatius	(Milers d'euros)	
	Exercici 2016	Exercici 2015
Quotes anuals mínimes		
Menys d'un any	2	5
Entre un i cinc anys	-	2
Més de cinc anys	-	-
Total	2	7

L'import de les quotes reconegudes com a ingressos en l'exercici 2016 i 2015, és el següent:

	(Milers d'euros)	
	2016	2015
Quotes reconegudes en l'exercici	5	5

En la seva posició d'arrendador, el contracte d'arrendament operatiu que té l'Entitat al tancament de l'exercici 2016 correspon a l'arrendament d'un local comercial situat a Manresa. El contracte d'arrendament es va iniciar el 25 de juny de 2007 i la durada del mateix és de 10 anys, podent-se renovar mes a mes, llevat que qualsevol de les parts manifesti la seva voluntat en contra.

8.2. L'Entitat actua com a arrendatària

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 l'Entitat té contractat amb els arrendadors, les següents quotes anuals d'arrendament mínimes (quotes sense IVA), d'acord amb els actuals contractes en vigor, sense tenir en compte repercussió de despeses comunes, increments futurs per IPC, ni actualitzacions futures de rendes pactades contractualment:

Arrendaments operatius	(Milers d'euros)	
	Exercici 2016	Exercici 2015
Quotes anuals mínimes		
Menys d'un any	170	170
Entre un i cinc anys	783	831
Més de cinc anys	352	474
Total	1.305	1.475

L'import de les quotes d'arrendament operatiu reconegudes respectivament com despesa en els exercicis 2016 i 2015 són les següents:

	(Milers d'euros)	
	2016	2015
Pagaments mínims per arrendament	209	206

En la seva posició d'arrendatari, els contractes d'arrendament operatiu més significatius que té l'Entitat al tancament de l'exercici 2016 són els següents:

1. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 39). El contracte d'arrendament es va iniciar el 14 de juliol de 1995, i la durada del mateix és indefinida. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2016 i 2015 han ascendit a 58 milers per ambdós exercicis. En relació amb les rendes contingents, el contracte està referenciat a increments anuals en funció de l'IPC.
2. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 37, despatxos de la 2ª planta). El contracte d'arrendament es va renovar el 31 de juliol de 2015 per un període de 10 anys. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2016 i 2015 han ascendit a 45 milers d'euros per ambdós exercicis.
3. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 37, despatxos 27 a 30). El contracte d'arrendament es va iniciar el 28 de juliol de 2011, i la durada del mateix és de 10 anys. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2016 i 2015 han ascendit a 34 milers d'euros per ambdós exercicis.
4. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 37, despatxos 21 a 26). El contracte d'arrendament es va iniciar el 28 de juliol de 2011, i la durada del mateix és de 10 anys. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2016 i 2015 han ascendit a 36 milers d'euros per ambdós exercicis.

9. Actius financers

A continuació es detalla el valor en llibres dels diferents actius financers, classificats en funció de les diferents categories previstes en el PCEA d'acord amb les valoracions efectuades d'aquests, a 31 de desembre de 2016 i 2015.

9.1. Categories dels actius financers

Exercici 2016

Inversions classificades per categoria d'actius financers i naturalesa	(Milers d'euros)						
	Efectiu i altres actius líquids equivalents	Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Cartera a venciment	Participacions en entitats del Grup	Total a 31.12.2016
			Valor raonable				
Instruments de patrimoni							
- Inversions financeres en capital	-	-	-	-	-	222	222
- Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	-	-	-	-	-	-	-
- Participacions en fons de capital-risc	-	-	-	-	-	-	-
- Altres instruments de patrimoni	-	-	326	-	-	-	326
Valors representatius de deute	-	-	2.926	-	56.680	-	57.606
Derivats	-	-	-	-	-	-	-
Instruments financers híbrids	-	-	-	-	-	-	-
Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió	-	31.592	-	-	-	-	31.592
Dipòsits en entitats de crèdit	-	-	-	1.472	-	-	1.472
Bestretes sobre pòlisses	-	-	-	23	-	-	23
Actius del mercat monetari	-	-	-	-	-	-	-
Tresoreria	8.098	-	-	-	-	-	8.098
Total net	8.098	31.592	3.252	1.495	56.680	222	99.339

Exercici 2015

Inversions classificades per categoria d'actius financers i naturalesa	(Milers d'euros)						
	Efectiu i altres actius líquids equivalents	Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Cartera a venciment	Participacions en empreses del Grup	Total a 31.12.2015
			Valor raonable				
Instruments de patrimoni							
- Inversions financeres en capital	-	-	-	-	-	222	222
- Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	-	-	-	-	-	-	-
- Participacions en fons de capital-risc	-	-	-	-	-	-	-
- Altres instruments de patrimoni	-	-	40	-	-	-	40
Valors representatius de deute	-	-	1.555	-	51.453	-	53.008
Derivats	-	-	-	-	-	-	-
Instruments financers híbrids	-	-	-	-	-	-	-
Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió	-	33.748	-	-	-	-	33.748
Dipòsits en entitats de crèdit	-	-	-	3.387	-	-	3.387
Bestretes sobre pòlisses	-	-	-	47	-	-	47
Actius del mercat monetari	-	-	-	-	-	-	-
Tresoreria	5.396	-	-	-	-	-	5.396
Total net	5.396	33.748	1.595	3.434	51.453	222	95.848

9.1.a) Actius financers mantinguts per a la venda

El detall del moviment d'aquest epígraf desglossat per tipus d'instrument en els exercicis 2016 i 2015 es mostra a continuació:

(Milers d'Euros)	Actius disponibles per a la venda				Total
	Instruments de patrimoni		Valors representatius de deute	Títols Cooperatius	
	Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	Participacions en fons de capital risc			
Valor net comptable a 31 de desembre de 2014	27	(10)	19	-	36
Compres	96	15	2.119	-	2.230
Interessos implícits meritats	-	-	-	-	-
Vendes i amortitzacions	(92)	-	(523)	-	(615)
Reclassificacions i traspasos	-	-	-	-	-
Plusvàlues / minusvàlues contra reserves	3	-	58	-	55
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	1	-	(2)	-	(1)
Canvis en les pèrdues per deteriorament de valor	-	-	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2015	35	5	1.555	-	1.595
Compres	5	291	1.997	-	2.293
Interessos implícits meritats	-	-	-	-	-
Vendes i amortitzacions	-	-	(622)	-	(622)
Reclassificacions i traspasos	(10)	-	10	-	-
Plusvàlues / minusvàlues contra reserves	-	-	(15)	-	(15)
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-	1	-	1
Canvis en les pèrdues per deteriorament de valor	-	-	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2016	30	296	2.926	-	3.252

L'Entitat manté dos títols cooperatius de Caixa d'Enginyers per un import de total de 200 euros amb l'objectiu de mantenir la condició de cooperativista.

Durant els exercicis 2015 i 2016 l'Entitat no ha registrat cap deteriorament de les inversions classificades a l'epígraf d' "Actius financers disponibles per a la venda".

El valor raonable dels instruments financers s'ha determinat de la següent manera:

- Pels valors de renda fixa la valoració s'obté a través de cotitzacions observades en el mercat o utilitzant tècniques de valoració generalment acceptades en el sector financer.
- La valoració de les participacions en institucions d'inversió col·lectiva i en fons de capital-risc s'ha assimilat al valor liquidatiu publicat per les societats gestores.

Els beneficis i pèrdues obtinguts en les alienacions realitzades en l'exercici 2016 i 2015, són els següents:

(Milers d'euros)	Exercici 2016		Exercici 2015	
	Beneficis per Realització	Pèrdues per Realització	Beneficis per Realització	Pèrdues per Realització
Inversions financeres en capital	-	-	-	-
Valors de renda fixa	-	-	-	-
Participacions en societats d'inversió col·lectiva	-	-	-	-
Dipòsits en entitats de crèdit	-	-	-	-
Altres inversions financeres	1	-	3	(4)
Total	1	-	3	(4)

L'import dels interessos devengats a favor de l'Entitat, no cobrats a 31 de desembre de 2016 i 2015, ascendeix a 50 milers d'euros, en ambdós casos, registrant-se a l'epígraf d' "Altres Actius – Periodificacions" del balanç adjunt.

9.1.b) Cartera a venciment i altres actius financers classificats a Préstecs i partides a cobrar

A continuació es detallen els moviments dels instruments que formen part de la cartera d'inversions mantingudes a venciment així com els préstecs concedits per l'Entitat i els dipòsits que es mantenen en entitats de crèdit, tots ells registrats i valorats, segons el seu cost amortitzat:

(Milers d'euros)	Inversions mantingudes fins al venciment	Préstecs i comptes a cobrar	
	Valors de renda fixa	Bestretes sobre pòlisses	Dipòsits en entitats de crèdit
Valor net comptable a 31 de desembre de 2014	49.551	57	2.303
Compres / concessions	5.734	16	2.034
Interessos implícits meritats	3	-	-
Vendes i amortitzacions	(3.835)	(26)	(483)
Beneficis per realització registrats en el compte de pèrdues i guanys	-	-	-
Reclassificacions i traspassos	-	-	(467)
Beneficis / Pèrdues per vendes imputats a resultats	-	-	-
Dotacions / aplicacions amb abonament a resultats	-	-	-
Canvis en les pèrdues per deteriorament	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2015	51.453	47	3.387
Compres / concessions	9.575	21	1.931
Interessos implícits meritats	19	-	-
Vendes i amortitzacions	(6.367)	(45)	(2.122)
Beneficis per realització registrats en el compte de pèrdues i guanys	-	-	-
Reclassificacions i traspassos	-	-	(1.722)
Beneficis / Pèrdues per vendes imputats a resultats	-	-	-
Dotacions / aplicacions amb abonament a resultats	-	-	-
Canvis en les pèrdues per deteriorament	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2016	58.680	23	1.472

Els dipòsits en entitats de crèdit, vigents a 31 de desembre de 2016 corresponen a dos dipòsits mantinguts amb Banc Popular i un amb Catalunya Banc, per imports nominals de 1.303 milers d'euros, i 169 milers d'euros respectivament. Aquests dipòsits tenen associat un tipus d'interès fix, que se situa entre el 0,3% i el 0,4% (a l'exercici 2015 entre el 0,85% i l'1,40%) i el seu venciment és al 2017.

L'import dels interessos meritats a favor de l'Entitat, no cobrats a 31 de desembre de 2016 i 2015, ascendeix a 1.648 milers d'euros i 1.640 milers euros, respectivament, registrant-se en l'epígraf "Altres actius-Periodificacions" del balanç adjunt.

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015, el valor raonable dels valors classificats dins la cartera de venciment era el següent:

	(Milers d'euros)	
	2016	2015
Inversions mantingudes fins al venciment		
Valors de renda fixa	69.481	65.420

Els valors raonables de renda fixa ha estat calculats a través de cotitzacions observades en el mercat o utilitzant tècniques de valoració generalment acceptades en el sector financer.

9.1.c) Efectiu i altres actius líquids equivalents

Aquest epígraf de l'actiu del balanç adjunt presenta la composició següent a 31 de desembre de 2016 i 2015:

Efectiu i altres actius líquids equivalents	(Milers d'euros)	
	31.12.2016	31.12.2015
Tresoreria		
Caixa	2	4
Comptes corrents	8.096	5.392
Total	8.098	5.396

Els comptes corrents han estat remunerats a un tipus d'interès de mercat durant els exercicis 2016 i 2015.

9.2. Venciments

El detall per venciments dels instruments financers classificats per categories a cada tancament és el següent:

Exercici 2016

(Milers d'euros)	2017	2018	2019	2020	2021 i següents	Total
Inversions mantingudes fins el venciment:						
Valors de renda fixa	891	4.201	2.167	4.068	43.353	54.680
Actius financers disponibles per a la venda:						
Valors de renda fixa	822	340	1.007	-	757	2.926
Préstecs i comptes a cobrar:						
Dipòsits en entitats de crèdit	1.472	-	-	-	-	1.472
Total	3.185	4.541	3.174	4.068	44.110	59.078

Exercici 2015

(Milers d'euros)	2016	2017	2018	2019	2020 i següents	Total
Inversions mantingudes fins el venciment:						
Valors de renda fixa	6.305	877	2.106	1.590	40.575	51.453
Actius financers disponibles per a la venda:						
Valors de renda fixa	-	207	329	1.019	-	1.555
Préstecs i comptes a cobrar:						
Dipòsits en entitats de crèdit	3.387	-	-	-	-	3.387
Total	9.692	1.084	2.435	2.609	40.575	56.395

9.3. Informació sobre naturalesa i nivell de risc dels instruments financers

La gestió i custòdia de les inversions de l'Entitat està externalitzada a gestors com Banca March, A&G i CaixaBank, sota el control i seguiment de l'equip de l'Entitat. Per altra banda, l'Entitat, està implementant una metodologia pel control dels seus riscos financers.

A continuació s'indiquen els principals riscos financers que impacten a l'Entitat:

Risc de crèdit

Amb caràcter general l'Entitat manté la seva tresoreria i actius líquids equivalents en entitats financeres d'elevada solvència.

En relació amb el risc de crèdit associat als instruments financers, la política establerta per l'Entitat es concreta en dos principis bàsics:

- Prudència en les inversions en renda fixa.
- Diversificació en sectors i emissors.

Risc de liquiditat

Amb la finalitat d'assegurar la liquiditat i poder atendre tots els compromisos de pagament que es deriven de la seva activitat, l'Entitat disposa de la tresoreria que mostra en el seu balanç. D'altra banda, és important destacar que les inversions financeres estan materialitzades gairebé en la seva totalitat en títols cotitzats en mercats organitzats que permetrien la presa de mesures en cas que es pogués produir alguna situació de tensió de liquiditat.

Risc de mercat (inclou tipus d'interès, tipus de canvi i altres riscos de preu)

Tant la tresoreria com la renda fixa de l'Entitat, estan exposades al risc de tipus d'interès, el qual podria generar un efecte advers en els resultats financers i en els fluxos de caixa. L'Entitat realitza periòdicament diferents anàlisis de sensibilitat de les seves carteres al risc de mercat derivat principalment de l'evolució dels tipus d'interès i de les borses.

En relació al risc de tipus de canvi, a 31 de desembre de 2016 no hi havia saldos en moneda diferent de l'euro.

L'Entitat disposa d'una aplicació informàtica denominada RISK0, que permet implementar un sistema de control i mesura del risc de mercat i risc de crèdit. Addicionalment, aquesta aplicació, permet el càlcul de determinats paràmetres financers a efectes de càlcul dels requeriments de Solvència II.

A continuació es proporciona informació quantitativa de l'exposició de l'Entitat als diferents riscos que han estat descrits, a 31 de desembre de 2016 per a la cartera de venciment:

Distribució geogràfica

País	(Milers d'euros)	
	Valors representatius de deute	
Espanya	35.629	
Itàlia	5.472	
Estats Units	5.301	
Portugal	2.680	
França	2.425	
Polònia	1.196	
Noruega	1.001	
Alemanya	976	
Total	54.680	

Distribució Sectorial

Sector	(Milers d'euros)	
	Valors representatius de deute	
Govern	40.068	
Bancari	3.538	
Indústria	3.255	
Energia	3.041	
Consum	2.148	
Telecomunicacions	1.548	
Assegurances	1.082	
Total	54.680	

Qualitat creditícia ()*

Ràting	(Milers d'euros)	
	Valors representatius de deute	
	Cost amortitzat	Pes
Entre AA- y AAA	5.657	10,0%
Entre A- y A+	3.167	6,0%
Entre BBB- y BBB+	37.494	69,0%
Entre BB- y BB +	8.362	15,0%
Total	54.680	100,0%

(*) Correspon als ràtings publicats amb anterioritat a la data de formulació d'aquests comptes anuals.

10. Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió

Els instruments financers que es troben afectes a assegurances de vida en què els prenedors assumeixen el risc de la inversió es classifiquen a la cartera d'Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys. El desglossament per naturalesa de la inversió a 31 de desembre de 2016 i 2015 és el següent:

Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió	(Milers d'euros)	
	Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys	
	31.12.2016	31.12.2015
Dipòsits en entitats de crèdit	7.192	9.391
Participacions en Institucions d'inversió col·lectiva	18.790	19.013
Valors representatius de deute	5.610	5.344
Total	31.592	33.748

La provisió d'assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors ascendeix a 31.592 milers d'euros a 31 de desembre de 2016 (33.748 milers d'euros en el tancament anterior).

A continuació es detalla el moviment experimentat per les inversions durant els exercicis 2016 i 2015:

(Milers d'euros)	Participació en Institucions d'inversió col·lectiva	Valors representatius de deute	Dipòsits en entitats de crèdit	Total
Saldo a 31 de desembre de 2014	14.567	8.653	16.474	39.694
Entrades per:				
Compres	5.658	2.033	10.311	18.002
Revaloritzacions i interessos	2.158	1.805	149	4.112
Sortides per:				
Vendes	(1.208)	(5.035)	(17.543)	(23.786)
Depreciacions	(2.162)	(2.112)	-	(4.274)
Saldo a 31 de desembre de 2015	19.013	5.344	9.391	33.748
Entrades per:				
Compres	2.214	2.931	11.592	16.737
Revaloritzacions i interessos	1.945	2.287	57	4.289
Sortides per:				
Vendes	(1.659)	(3.070)	(13.848)	(18.577)
Depreciacions	(1.958)	(2.647)	-	(4.605)
Reclassificacions	(765)	765	-	-
Saldo a 31 de desembre de 2016	18.790	5.610	7.192	31.592

Durant l'exercici 2016, l'Entitat ha contractat diversos dipòsits per import total de 11.592 milers d'euros, que ofereixen una remuneració d'un tipus d'interès entre el 0,37% i el 0,40%. El venciment d'aquests dipòsits és durant l'any 2017.

El valor de mercat de les inversions per compte dels prenedors de les assegurances que assumeixen el risc de la inversió s'obté de manera similar al valor de mercat de les inversions pròpies de l'Entitat de la mateixa naturalesa.

Atès que l'Entitat registra els canvis en el valor raonable d'aquests actius en el compte de pèrdues i guanys de forma simètrica a la variació de la provisió d'assegurances de vida d'aquestes assegurances, no es produeix cap asimetria comptable.

11. Crèdits i altres comptes a cobrar

El detall dels crèdits i altres comptes a cobrar derivats de contractes d'assegurança, reassegurança i juntament amb altres crèdits, a 31 de desembre de 2016 i 2015 és el següent:

Préstecs i comptes a cobrar	(Milers d'euros)	
	31.12.2016	31.12.2015
Crèdits per operacions d'assegurança directa	241	222
- Prenedors de l'assegurança - Rebutts pendents	307	281
-(Provisió per a primes pendents de cobrament)	(66)	(59)
Crèdits per operacions de reassegurança	248	-
Altres crèdits:	310	366
- Crèdits amb Administracions Públiques	71	57
- Resta de crèdits	239	309
Total	799	588

El moviment i detall de les pèrdues de valor registrades en els exercicis 2016 i 2015 es detallen en el quadre següent, havent-se registrat les diferents variacions en els epígrafs "Altres despeses tècniques – Variació del deteriorament per insolvències" dels comptes de pèrdues i guanys tècnics de vida / no vida.

(Milers d'euros)	Provisió per a primes pendents de cobrament
Saldos a 31 de desembre de 2014	(54)
Dotacions amb càrrec a resultats	(724)
Aplicacions amb abonament a resultats	719
Saldos a 31 de desembre de 2015	(59)
Dotacions amb càrrec a resultats	(792)
Aplicacions amb abonament a resultats	785
Saldos a 31 de desembre de 2016	(66)

El detall dels "Altres crèdits – Resta de crèdits" del balanç a les diferents dates és el següent:

Altres crèdits	(Milers d'euros)	
	31.12.2016	31.12.2015
Resta de crèdits:		
Comissió de gestió de Fons de Pensions	44	46
Fiances constituïdes	23	23
Comissions pendents de cobrament amb empreses del Grup	115	209
Altres	57	31
Total	239	309

A 31 de desembre de 2016 l'import de "comissions pendents de cobrament amb empreses del Grup" correspon íntegrament a les comissions pendents de cobrament de Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U, empresa del Grup amb la que l'Entitat manté un contracte de prestació de serveis (vegeu Nota 19.1).

12. Participacions en empreses del Grup

La informació més significativa relacionada amb les empreses del Grup al tancament dels exercicis 2016 i 2015 és la següent:

Exercici 2016

Societat	Domicili Social	Activitat	% Participació	
			Directe	Indirecte
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A.	Via Laietana 39, Barcelona	Corredoria d'assegurances	80%	-
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	Via Laietana 37, Barcelona	Prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversió	100%	-
Crouco Agencia de Subscripció, S.L	Via Laietana 39, Barcelona	Agència de subscripció	96%	-

Societat	(Milers d'euros)							
	Capital	Resta de Patrimoni	Resultat de l'exercici	Total Patrimoni	Dividends rebuts	Valor en llibres		
						Cost	Deteriorament acumulat	Valor net
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A. ⁽²⁾	60	531	40	631	-	54	-	54
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	78	185	50	313	-	168	-	168
Crouco Agencia de Subscripció, S.L. ⁽¹⁾⁽²⁾	60	5	87	152	-	-	-	-
					-	222	-	222

(1) El cost de la participació adquirida al 2013 ascendeix a 10 euros.

(2) Estats Financers provisionals.

Exercici 2015

Societat	Domicili Social	Activitat	% Participació	
			Directe	Indirecte
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A.	Via Laietana 39, Barcelona	Corredoria d'assegurances	80%	-
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	Via Laietana 37, Barcelona	Prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversió	100%	-
Crouco Agencia de Subscripció, S.L.	Via Laietana 39, Barcelona	Agència de subscripció	96%	-

Societat	(Milers d'euros)							
	Capital	Resta de Patrimoni	Resultat de l'exercici	Total Patrimoni	Dividends rebuts	Valor en llibres		
						Cost	Deteriorament acumulat	Valor net
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A.	60	472	57	589	-	54	-	54
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	78	145	40	263	-	168	-	168
Crouco Agencia de Subscripció, S.L. ⁽¹⁾	60	(33)	40	67	-	-	-	-
					-	222	-	222

(1) El cost de la participació adquirida al 2013 ascendeix a 10 euros.

A la Nota 19 'Operacions i saldos amb parts vinculades' es desglossen les posicions en empreses del Grup al tancament de l'exercici 2016 segons el valor que figura en els llibres de l'Entitat.

13. Dèbits i partides a pagar

El detall dels deutes i altres comptes a pagar derivats dels contractes d'assegurança i reassegurança, juntament amb altres deutes, a 31 de desembre de 2016 i 2015 és el següent:

Dèbits i partides a pagar	(Milers d'euros)	
	31.12.2016	31.12.2015
Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	383	381
Deutes per operacions de reassegurança	-	139
Deutes per operacions d'assegurança	-	-
Altres deutes:		
- Deutes amb les Administracions Públiques	178	128
- Altres deutes amb Entitats del grup i associades	134	223
- Resta d'Altres Deutes	1.768	1.317
Total	2.463	2.188

En el subepígraf "Altres deutes" queden incloses les següents partides a 31 de desembre de 2016 i de 2015:

Altres deutes	(Milers d'euros)	
	31.12.2016	31.12.2015
Deutes amb les Administracions Públiques:		
Hisenda Pública creditora per IVA	20	36
Hisenda Pública creditora per retencions practicades	125	59
Altres entitats públiques (Consorti, Impost sobre primes, etc.)	2	2
Organismes de la Seguretat Social	31	31
	178	128
Altres deutes amb entitats del grup i associades	134	223
Resta d'altres deutes:		
Creditors per prestacions de serveis	208	190
Creditors varis	1.306	865
Primes pendents de liquidar a companyies	71	68
Remuneracions pendents de pagament	183	194
	1.768	1.317
Total	2.080	1.668

A 31 de desembre de 2016 i 2015 l'epígraf d'"Altres deutes amb entitats del grup i associades" correspon a deutes pendents de pagament de Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U, empresa del Grup amb la que l'Entitat manté un contracte de prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversions (vegeu Nota 19.1).

13.1 Informació sobre els aplaçaments de pagaments a proveïdors en operacions comercials

A continuació es detalla la informació requerida per la Disposició addicional tercera de la Llei 15/2010, de 5 de juliol (modificada a través de la Disposició final segona de la Llei 31/2014, de 3 de desembre) preparada conforme a la Resolució de l'ICAC de 29 de gener de 2016, sobre la informació a incorporar a la memòria dels comptes anuals en relació amb el termini mig de pagament a proveïdors en operacions comercials.

Concepte	2016	2015
	Dies	Dies
Període mig de pagament a proveïdors	23,03	16,21
Rati d'operacions pagades	21,22	13,83
Rati d'operacions pendents de pagament	47,32	45,14
	Import	Import
	(milers d'euros)	(milers d'euros)
Total pagaments realitzats	4.503	4.411
Total pagaments pendents	336	363

Conforme a la Resolució de l'ICAC, per al càlcul del període mig de pagament a proveïdors s'han tingut en compte les operacions comercials corresponents a les entregues de béns o prestacions de serveis devengades des de la data d'entrada en vigor de la Llei 31/2014, de 3 de desembre.

Es consideren proveïdors, a efectes exclusius de donar la informació prevista en aquesta Resolució, als creditors comercials per deutes amb subministradors de béns o serveis, inclosos a les partides “Altres deutes amb entitats del grup i associades” i “Altres deutes” del passiu corrent del balanç de situació.

S'entén per “Període mig de pagament a proveïdors” el termini que transcorre des de l'entrega dels béns o la prestació dels serveis a càrrec del proveïdor i el pagament material de l'operació.

El termini màxim legal de pagament aplicable a la Societat a l'exercici 2016 segons la LLei 3/2004, de 29 de desembre, per la que s'estableixen mesures de lluita contra la morositat a les operacions comercials, és de 30 dies.

14. Situació fiscal

14.1. Conciliació del resultat comptable i base imposable fiscal

La conciliació entre el resultat comptable i la base imposable de l'Impost sobre Societats per als exercicis 2016 i 2015 és la següent:

Exercici 2016

	(Milers d'euros)		
	Augment	Disminució	Import
Resultat comptable abans d'impostos	-	-	122
Diferències permanents:			
Positives / Negatives	6	(96)	(90)
Diferències temporals:			
Positives			
Sistema de previsió Social	58	-	58
Dotació amortització reval. Immobles	13	-	13
Provisió per insolvències no deduïble	1	-	1
Llibertat amortització 2009 (D.A. 11ª TRLIS)	9	-	9
Llibertat amortització 2011 (D.A. 11ª TRLIS)	5	-	5
Negatives:			
Provisió per insolvències deduïble	-	(2)	(2)
Reversió Limitació 30% Amort 2013 (10 anys Lineal)	-	(2)	(2)
Reversió Limitació 30% Amort 2014 (10 anys Lineal)	-	(2)	(2)
Base imposable (resultat fiscal)	92	(102)	112

Exercici 2015

	(Milers d'euros)		
	Augment	Disminució	Import
Resultat comptable abans d'impostos	-	-	604
Diferències permanents:			
Positives / Negatives	96	(99)	(3)
Diferències temporals:			
Positives			
Sistema de previsió Social	65	-	65
Dotació amortització reval. Immobles	13	-	13
Provisió per insolvències no deduïble	2	-	2
Llibertat amortització 2009 (D.A. 11ª TRLIS)	9	-	9
Llibertat amortització 2011 (D.A. 11ª TRLIS)	5	-	5
Negatives:			
Provisió per insolvències deduïble	-	(3)	(3)
Reversió Limitació 30% Amort 2013 (10 anys Lineal)	-	(2)	(2)
Reversió Limitació 30% Amort 2014 (10 anys Lineal)	-	(3)	(3)
Base imposable (resultat fiscal)	190	(107)	687

L'Entitat registra a l'epígraf "Actius fiscals – Actius per impost corrent" del balanç adjunt, el saldo a cobrar d'Hisenda Pública per la liquidació de l'Impost sobre Societats de l'exercici 2016 (236 milers d'euros). Al tancament de l'exercici 2015, l'import registrat pendent de cobrament era de 259 milers d'euros corresponents a la liquidació de l'exercici 2015.

14.2. Conciliació entre el Resultat comptable i l'impost sobre Societats

La conciliació entre el resultat comptable i la despesa per Impost sobre Societats és la següent:

(Milers d'euros)	2016	2015
Resultat comptable abans d'impostos	122	604
Quota al 25%	31	151
Diferències permanents	(25)	(1)
Deduccions:		
Per doble imposició	-	-
Per despeses de formació personal	-	-
Total impost de societats reconegut al compte de pèrdues i guanys	6	150

14.3. Desglossament de l'Impost de Societats

A continuació es mostra el desglossament de la despesa per Impost de Societats dels exercicis 2016 i 2015:

(Milers d'euros)	2016	2015
Impost corrent		
Per operacions continuades	26	16
Impost diferit		
Per operacions continuades	(20)	134
Total despesa (ingrés) a Pèrdues i Guanys	6	150

14.4. Impostos reconeguts en el Patrimoni net

El detall dels impostos reconeguts directament en el Patrimoni net són els següents:

Exercici 2016

Impostos reconeguts directament al patrimoni net	(Milers d'euros)			
	Saldo a l'inici de l'exercici	Augments	Disminucions	Saldo al final de l'exercici
Actius per impost diferit:				
Actius disponibles per a la venda	-	-	-	-
Guanys/pèrdues actuàries per compromisos per pensions	23		17	6
Passius per impost diferit				
Revalorització immobilitzat	85	-	4	81
Actius disponibles per a la venda	2	2	-	4

14.5. Actius per impost diferit registrats

El detall del saldo d'aquest compte al tancament dels exercicis 2016 i 2015 és el següent:

(Milers d'euros)	31.12.2016	31.12.2015
Diferències temporals (Impostos anticipats):		
Cartera – Disponible per a la venda	19	14
Guanys/pèrdues actuàries per compromisos per pensions	104	86
Crèdits per pèrdues a compensar	-	-
Drets per deduccions pendents d'aplicació	-	-
Altres	91	77
Total actius per impost diferits	214	177

Els actius per impostos diferits indicats anteriorment han estat registrats en el balanç, ja que els Administradors de l'Entitat han considerat que, conforme a la millor estimació sobre els resultats futurs de la mateixa, incloent determinades accions de planificació fiscal, és probable que es recuperin aquests actius.

D'acord amb la legislació vigent, les pèrdues fiscals d'un exercici poden compensar-se a efectes impositius amb els beneficis dels divuit exercicis següents. A data de tancament de l'exercici 2016 i 2015 la Societat no tenia bases imposables negatives pendents de compensar.

14.6. Passius per impost diferit

El detall del saldo d'aquest compte al tancament dels exercicis 2016 i 2015 és el següent:

(Milers d'euros)	31.12.2015	31.12.2015
Passius per impostos diferits:		
Cartera – Disponible per a la venda	4	2
Revalorització immobles	81	85
Compromisos per pensions	75	75
Lliure amortització immobilitzat material	8	11
Total passius per impost diferits	168	173

14.7. Exercicis pendents de comprovació i actuacions inspectores

Segons estableix la legislació vigent, els impostos no poden considerar-se definitivament liquidats fins que les declaracions presentades hagin estat inspeccionades per les autoritats fiscals o hagi transcorregut el termini de prescripció de quatre anys. Al tancament de l'exercici 2016 l'Entitat té oberts a inspecció els exercicis 2012 i següents de l'Impost sobre Societats i de l'exercici 2013 en endavant per als altres impostos que li són d'aplicació.

Els Administradors de l'Entitat consideren que s'han practicat adequadament les liquidacions dels esmentats impostos, pel que, encara en cas que sorgissin discrepàncies en la interpretació de la normativa vigent pel tractament fiscal atorgat a les operacions, els eventuals passius resultants, en cas de materialitzar-se, no afectarien de manera significativa als comptes anuals adjunts.

15. Ingressos i despeses

El detall de les despeses d'explotació per naturalesa, durant els exercicis 2016 i 2015, classificades en funció del seu destí, en els comptes tècnics de "No vida" i "Vida", és el següent:

Exercici 2016

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram no vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	19	181	39	1	35	275
Tributs	-	-	-	-	-	-
Despeses de personal	23	218	47	-	42	330
Dotació a les amortitzacions	2	14	3	-	2	21
Total	44	413	89	1	79	626

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassegurança.

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	121	284	124	45	343	917
Tributs	-	-	-	-	-	-
Despeses de personal	144	342	149	55	412	1.102
Dotació a les amortitzacions	9	22	9	3	27	70
Total	274	648	282	103	782	2.089

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassegurança.

Exercici 2015

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram no vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	13	90	48	-	30	181
Tributs	-	-	-	-	-	-
Despeses de personal	16	114	61	-	38	229
Dotació a les amortitzacions	1	7	4	-	2	14
Total	30	211	113	-	70	424

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassegurança.

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	78	362	92	32	295	859
Tributs	-	-	-	-	-	-
Despeses de personal	99	459	116	41	373	1.088
Dotació a les amortitzacions	6	27	6	2	22	63
Total	183	848	214	75	690	2.010

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassegurança.

L'epígraf d'"Altres Despeses" del compte no tècnic correspon a despeses d'explotació reclassificades en funció del seu destí (incoreguts, bàsicament, en la gestió de fons de pensions), i el seu detall és el següent:

Concepte	(Milers d'euros)	
	2016	2015
Serveis rebuts	383	431
Tributs	-	-
Despeses de personal	460	545
Dotació a les amortitzacions	30	32
Total	873	1.008

Tanmateix, la totalitat del saldo de l'epígraf "Altres Ingressos", del compte no tècnic, correspon a les comissions de gestió dels fons de pensions (vegeu Nota 1), tant a l'exercici 2016 com a l'exercici 2015.

Pel que fa a l'epígraf "Altres Ingressos Tècnics" dels comptes tècnics de vida i de no vida, recull principalment els ingressos corresponents al contracte de prestació de serveis establert amb Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U. (vegeu Nota 19.1).

16. Informació segmentada

Les operacions de l'Entitat durant els exercicis 2016 i 2015 es reparteixen al llarg de tot el territori espanyol. La distribució entre àmbits del negoci directe i de la reassegurança cedida per rams o activitats, tant per a vida com per a no vida, durant els exercicis 2016 i 2015 ha estat el següent:

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Operacions declarades a Espanya		
	No Vida	Vida	Total
Primes netes:			
Primes de l'assegurança directa	1.586	13.295	14.881
Primes de la reassegurança cedida	(293)	(1.299)	(1.592)
Total primes	1.293	11.996	13.289
Provisions tècniques			
Provisió matemàtica, de prestacions o altres			
Provisions tècniques:			
Provisió de l'exercici, assegurança directa	261	92.745	93.006
Provisió de l'exercici, reassegurança cedida	(61)	(93)	(154)
Total provisions	200	92.652	92.852

Exercici 2015

(Milers d'euros)	Operacions declarades a Espanya		
	No Vida	Vida	Total
Primes netes:			
Primes de l'assegurança directa	1.615	11.649	13.264
Primes de la reassegurança cedida	(301)	(1.274)	(1.575)
Total primes	1.314	10.375	11.689
Provisions tècniques			
Provisió matemàtica, de prestacions o altres			
Provisions tècniques:			
Provisió de l'exercici, assegurança directa	891	88.904	89.795
Provisió de l'exercici, reassegurança cedida	(210)	(135)	(345)
Total provisions	681	88.769	89.450

17. Informació tècnica

17.1. Provisions tècniques

El moviment de les provisions tècniques durant els exercicis 2016 i 2015 ha estat el següent:

Exercici 2016

Provisions tècniques	(Milers d'euros)			
	Saldo a 31.12.2015	Dotacions	Aplicacions	Saldo a 31.12.2016
Negoci directe:				
Provisió d'assegurances de vida - Prov. Matemàtica	54.351	60.676	(54.351)	60.676
Provisió d'assegurances quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança	33.748	31.592	(33.748)	31.592
Provisió per prestacions	1.696	738	(1.696)	738
Altres provisions tècniques	-	-	-	-
	89.795	93.006	(89.795)	93.006
Participació de la reassegurança en les provisions tècniques:				
Provisió per prestacions	345	154	(345)	154
	345	154	(345)	154

Exercici 2015

Provisions tècniques	(Milers d'euros)			
	Saldo a 31.12.2014	Dotacions	Aplicacions	Saldo a 31.12.2015
Negoci directe:				
Provisió d'assegurances de vida - Prov. Matemàtica	49.010	54.351	(49.010)	54.351
Provisió d'assegurances quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança	39.875	33.748	(39.875)	33.748
Provisió per prestacions	1.011	1.696	(1.011)	1.696
Altres provisions tècniques				
	89.896	89.795	(89.896)	89.795
Participació de la reassegurança en les provisions tècniques:				
Provisió per prestacions	139	345	(139)	345
	139	345	(139)	139

17.2. Gestió i exposició al risc

Objectius, polítiques i Gestió de Riscos

D'acord amb l'evolució dels sistemes de gestió de riscos en les àrees, financera i asseguradora, i de forma especial amb les noves aportacions de Solvència II, l'entitat ha continuat avançant en l'anàlisi dels riscos que li són propis. Tal i com hem comentat anteriorment l'Entitat va engegar el 2008 un projecte per mesurar, controlar i gestionar els riscos no operacionals (risc de mercat, de crèdit i de tipus d'interès) de l'Entitat, mitjançant un nou aplicatiu creat a tal efecte.

Gestió i exposició al Risc Tècnic del negoci de vida

1. **Provisions Tècniques:** l'Entitat revisa periòdicament el càlcul de les provisions tècniques mitjançant eines financeres-actuarials, càlculs de suficiència de tipus tècnics i despeses.
2. **Risc de Subscripció:** l'Entitat disposa de normatives internes per gestionar aquest risc, així com l'assessorament dels reasseguradors que també participen en la selecció mitjançant les seves eines de tarificació i per consulta directa. La contractació d'assegurances de vida-risc i malaltia implica el compliment del qüestionari de salut i revisions mèdiques per part de l'assegurat, segons el cas. Aquests són revisats i valorats per l'assessoria mèdica de l'Entitat amb l'assessorament dels reasseguradors.
3. **Reassegurança:** la gestió d'aquest risc està basada en buscar una cobertura global del risc i una bona dispersió de les cessions, col·locant participacions dels diversos contractes entre companyies reasseguradores de bona solvència, capacitat i prestigi internacional/nacional. La gestió de la reassegurança depèn de la Direcció Tècnica de l'Entitat que té autonomia per negociar amb les diverses companyies i la contractació es fa des de la Direcció General de l'Entitat.

Els contractes principals que es gestionen amb els reasseguradors són: d'excedent (per a les garanties de mort i invalidesa), de quota-part (per a la garantia de dependència) i un d'excés de pèrdues (catastròfic).

Solvència II

Des de la publicació de La Directiva 2009/138/CE del Parlament i del Consell, de 25 de novembre de 2009, sobre l'assegurança de vida, l'accés a l'activitat d'assegurança i de reassegurança i la seva pràctica, d'ara endavant Directiva de Solvència II, s'han vingut publicant mesures temporals per facilitar la progressiva adaptació de les entitats asseguradores i reasseguradores al nou règim establert a la directiva. L'entrada en vigor plena de l'esmentada directiva s'ha produït l'1 de gener de 2016. En aquest sentit, el Reglament Delegat (UE) 2015/35 de la Comissió de 10 d'octubre de 2014 pel qual es completa la Directiva esmentada, la Llei d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores (Llei 20/2015, de 14 de juliol de 2015) juntament amb el Reglament d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores (RD 1060/2015, de 20 de novembre de 2015) constitueixen els textos legals bàsics que regulen els requeriments del nou règim de Solvència II.

La normativa esmentada anteriorment contempla, entre d'altres aspectes, l'establiment a 1 de gener de 2016 de xifres de capital de solvència estàndard o requeriment estàndard de capital (SCR) i de capital mínim obligatori

(MCR) i fons per a la seva cobertura que són resultat de la consideració, a efectes de l'anomenat en aquesta normativa com balanç econòmic, de criteris en relació amb el reconeixement i valoració d'actius i passius (balanç econòmic) que són, com es descriu en els paràgrafs següents, substancialment diferents dels utilitzats per a reflectir la posició financera i patrimonial de l'Entitat en els seus comptes anuals adjunts formulats d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat.

L'objectiu principal perseguit per la regulació de Solvència II és protegir l'assegurat mitjançant una millora del control i del mesurament dels riscos de mercat, operacionals, de crèdit i de liquiditat als quals estan exposades les entitats asseguradores a través de tres pilars o principis:

- Pilar I: Requeriments quantitatius l'objectiu dels quals és el d'establir el capital de solvència obligatori a través de la determinació prèvia d'un "balanç econòmic" enfocat al risc i valorat a valors de mercat.
- Pilar II: Requeriments qualitius amb exigències en matèria de governança de les entitats (processos de supervisió) que afecten a l'organització i direcció de les entitats obligades a afrontar processos d'identificació, mesurament i gestió activa del risc així com l'avaluació prospectiva dels riscos i del capital de solvència.
- Pilar III: Requeriments de transparència que desenvolupa la comunicació de la informació que precisen, d'una banda el supervisor (DGSFP) i per una altra, el mercat, l'objectiu del qual és afavorir la disciplina de mercat i contribuir a la transparència i estabilitat financera.

D'acord amb el calendari d'implantació previst per la normativa en vigor, la Mútua va remetre el passat 19 de maig de 2016 a la DGSFP les dades definitives del balanç econòmic individual formulat per la Junta Rectora d'acord amb els criteris de Solvència i, derivats del citat balanç (DAY ONE), les xifres relatives al capital de solvència obligatori (SCR) i de capital mínim obligatori (MCR) referides a la data d'entrada en vigor de la nova normativa, es a dir, l'1 de gener de 2016, que reflectien un compliment dels nivells de SCR i MCR requerits.

17.3. Informació relacionada amb l'assegurança de vida

La composició de l'assegurança de vida (negoci directe), per volum de primes durant els exercicis 2016 i 2015 són els següents:

Assegurances de vida (directe)	(Milers d'euros)	
	2016	2015
Primes per contractes d'assegurances individuals	13.295	11.649
Primes per contractes d'assegurances col·lectives	-	-
Total	13.295	11.649
Primes periòdiques	2.018	1.956
Primes úniques	11.277	9.693
Total	13.295	11.649

En els exercicis 2016 i 2015 la major part del volum de primes de l'assegurança de vida correspon a Primes de contractes en què el subscriptor assumeix el risc d'inversió.

Les condicions tècniques de les modalitats d'assegurança de vida en vigor el 31 de desembre de 2016 són les següents:

Modalitat	(Milers d'euros)		Taules utilitzades	Interès tècnic	Té Participació en beneficis?
	Primes	Provisions Matemàtiques a 31.12.2016			
Vida	1.849	7.149	PASEM 2010 -KM-95 (85%)	1,15%	NO
Rendes d'invalidesa	713	4.672	GKM-95 (85%) / EVK-90 (28%)	1,15%	NO
Renda estudis	111	175	PASEM 2010-85% GKM-95 (Correg. OM77)	1,15%	NO
Dependència	269	2.630	Münchener (Pròpia)	1,15%	NO
Pla d'Estalvi Multinversió					
Garantit, Vida Jubilació i No Garantit (risc prenedor)	6.688	60.862	PASEM 2010 H (Garantit)	(1)	NO
Pla de Previsió Assegurat	3.420	16.151	PASEM 2010 H	(2)	NO
Pla de Previsió Social Empresarial	21	266	PASEM 2010 H	(2)	NO
Pla d'Estalvi Tax Free SIALP	224	363	PASEM 2010 H	(3)	NO
Total	13.295	92.268			

(1) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Per a la modalitat Garantit, aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i ha oscil·lat entre un 0,35% i un 1% durant l'exercici 2016; per a la modalitat vida jubilació, el tipus d'interès se situa al 4% o al 5% segons sigui el cas.

(2) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i durant l'exercici 2016 s'han mantingut al 2,15%.

(3) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i durant l'exercici 2016 s'han mantingut a l'1,50%.

Així mateix, la mateixa informació referida al tancament de l'exercici del 2015 és la següent:

Modalitat	(Milers d'euros)		Taules utilitzades	Interès tècnic	Té Participació en beneficis?
	Primes	Provisions Matemàtiques a 31.12.2015			
Vida	1.859	6.815	PASEM 2010 -GKM-95 (85%) EVK-90 (28%) PASEM 2010-85% GKM-95 (Correg. OM77) Münchener (Pròpia)	1,75%-1,91%	NO
Rendes d'invalidesa	717	4.997		1,75%-1,91%	NO
Renda estudis	109	92		1,91%	NO
Dependència	237	1.779		1,91%	NO
Pla d'Estalvi Multiversió					
Garantit, Vida Jubilació i No Garantit (risc prenedor)	5.498	59.797	PASEM 2010 (Garantit)	(1)	NO
Pla de Previsió Assegurat	3.055	14.124	PASEM 2010	(2)	NO
Pla de Previsió Social Empresarial	33	353	PASEM 2010	(2)	NO
Pla d'Estalvi Tax Free SIALP	141	142	PASEM 2010	1,5% (3)	NO
Total	11.649	88.099			

(1) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i ha oscil·lat entre un 0,25% i un 1,50% durant l'exercici 2015; per a la modalitat vida jubilació, el tipus d'interès se situa al 4% o al 5% segons sigui el cas.

(2) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i ha oscil·lat entre un 2,15% i un 2,25% durant l'exercici 2015.

(3) Tipus d'interès tècnic garantit fins al 15/11/2016, a partir d'aquesta data es revisarà trimestralment.

Els principals productes de vida que ofereix l'Entitat es descriuen a continuació:

- La modalitat de Vida inclou varies modalitats de cobertura en les quals l'Entitat s'obliga a pagar el capital pactat als beneficiaris designats:
 - Temporal a quota fixa amb cobertura fins als 65 anys (garantia sense noves contractacions des del 2000).
 - Vitalícia o Vida per a majors de 65 anys (garantia sense noves contractacions des del 2000).
 - Anual Renovable amb garanties de mort i invalidesa absoluta i permanent.
- La modalitat renda d'invalidesa consisteix en el pagament d'una pensió mensual per l'assegurat que per accident o malaltia, quedi afectat per una invalidesa permanent i absoluta.
- La modalitat de Renda Estudis consisteix en el pagament d'una renda temporal mensual en cas de mort o invalidesa permanent i absoluta de l'assegurat; en cas d'invalidesa es paga a l'assegurat i en cas de mort al fill de l'assegurat.
- La modalitat de dependència consisteix en el pagament d'una renda mensual vitalícia que l'assegurat percebrà quan es trobi en situació de dependència, segons el reglament de la prestació.
- El Pla d'Estalvi Multiversió i Globalinversió són productes d'estalvi, que engloben 3 tipologies de productes:
 - Garantit: es garanteix un tipus d'interès sobre el capital aportat.
 - Vida jubilació: antic pla (col·lectiu tancat) vida jubilació, el funcionament és idèntic que el Garantit. En tractar-se de contractes anteriors a 1999, l'entitat aplica un tipus del 4% i 5% superiors al màxim de la DGSFP, acollint-se a la Disposició transitòria segona del ROSSP, que permet calcular les provisions dels contractes anteriors, al tipus utilitzat pel càlcul de la prima, tot i ser superior al màxim publicat per la DGSFP, sempre que disposi d'inversions assignades, de forma global, que generin suficient rendibilitat.
 - No Garantit: la inversió dels prenedors de l'assegurança es fa en institucions d'inversió col·lectiva i dipòsits, per els que assumeixen el risc de la inversió.

- El Pla de Previsió Assegurat és un producte de jubilació que gaudeix del mateix tractament fiscal i de liquiditat que els Plans de Pensions. Això fa que hi hagi traspassos entre els mencionats instruments.
- El Pla de Previsió Social Empresarial (PPSE) és un instrument d'estalvi destinat a la jubilació que permet complementar o convertir-se en l'alternativa als plans de pensions d'ocupació, amb l'avantatge diferencial d'anar acumulant un capital amb una rendibilitat garantida.
- El "Pla d'Estalvi Tax Free SIALP" és una Assegurança Individual d'Estalvi, que cobreix les següents garanties:
 - Garantia principal de supervivència: Si a la data de venciment definida a la pòlissa l'Assegurat sobreviu, la Mútua s'obliga a abonar al subscriptor l'import de la prestació equivalent al valor de la provisió matemàtica acumulada i que ha de percebre en forma de capital.
 - Garantia de defunció: En el supòsit de defunció del subscriptor abans de la data de venciment, la Mútua s'obliga a abonar als Beneficiaris designats l'import de la prestació per defunció que és la suma dels dos conceptes següents de cada contracte:
 - El valor de la provisió matemàtica (saldo acumulat).
 - Un Capital Addicional equivalent a l'1,50% de la provisió matemàtica.

Aquest Capital tindrà un màxim de 12.000,00 euros si l'assegurat és menor de 55 anys i de 600,00 euros quan sigui major d'aquesta edat.

17.4. Informació relacionada amb l'assegurança de no vida

17.4.1.- Ingressos i despeses tècniques per rams

La composició dels ingressos i despeses tècniques per rams, per als 3 rams més importants de l'Entitat en els exercicis 2016 i 2015 és presenta a continuació:

Exercici 2016

(Milers d'euros)	ACCIDENTS	BAIXA LABORAL	DESPESES QUIRÚRGIQUES i HOSPITALITZACIÓ
a) Quotes meritades assegurança directa	509	300	777
b) Variació provisió per a quotes pendents de cobrament	(1)	(1)	(1)
c) Quotes a la reassegurança cedida	(293)	-	-
Total I.1.QUOTES DE L'EXERCICI	215	299	776
a) Ingressos d'inversions	9	8	16
b) Aplicació correcció de valor inversions	-	-	-
c) Benefici en la realització d'inversions	-	-	-
Total I.2.INGRESSOS DE LES INVERSIONS	9	8	16
I.3.ALTRES INGRESSOS TÈCNICS	5	4	9
a) Prestacions pagades	(615)	(215)	(631)
b) Prestacions pagades per la reassegurança	203	-	-
c) Variació provisió per a prestacions	673	(39)	(5)
d) Variació provisió per a prestacions de la reassegurança	(149)	-	-
e) Altres despeses imputables a prestacions	(3)	(13)	(28)
Total I.4.SINISTRALITAT DE L'EXERCICI NETA DE REASSEGURANÇA	(109)	(267)	(664)
I.5. VARIACIÓ ALTRES PROVISIONS TÈCNiques NETES DE REASSEGURANÇA	-	-	-
I.6. PARTICIPACIÓ EN BENEFICIS I EXTORNS DE QUOTA	-	-	-
a) Despeses d'adquisició	(274)	(86)	(53)
b) Despeses d'administració	(34)	(21)	(34)
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida	132	-	-
Total I.7.DESPESES D'EXPLOTACIÓ NETES	(176)	(107)	(87)
I.8. VARIACIÓ DE LA PROVISIÓ D'ESTABILITZACIÓ	-	-	-
I.9. ALTRES DESPESES TÈCNiques	(22)	(18)	(41)
a) Despeses de gestió de les inversions	(1)	(1)	(2)
b) Correccions de valor de les inversions	-	-	-
c) Pèrdues procedents de les inversions	-	-	-
Total I.10.DESPESES DE LES INVERSIONS	(1)	(1)	(2)
Resultat de l'exercici	139	(82)	7

Exercici 2015

(Milers d'euros)	ACCIDENTS	BAIXA LABORAL	DESPESES QUIRÚRGIQUES i HOSPITALITZACIÓ
a) Quotes meritades assegurança directa	522	307	786
b) Variació provisió per a quotes pendents de cobrament	(1)	(1)	(1)
c) Quotes a la reassegurança cedida	(301)	-	-
Total I.1.QUOTES DE L'EXERCICI	220	306	785
a) Ingressos d'inversions	15	13	28
b) Aplicació correcció de valor inversions	5	3	5
c) Benefici en la realització d'inversions	-	-	-
Total I.2.INGRESSOS DE LES INVERSIONS	20	16	33
I.3.ALTRES INGRESSOS TÈCNICS	6	6	13
a) Prestacions pagades	(531)	(207)	(592)
b) Prestacions pagades per la reassegurança	790	-	-
c) Variació provisió per a prestacions	(577)	71	1
d) Variació provisió per a prestacions de la reassegurança	176	-	-
e) Altres despeses imputables a prestacions	(2)	(9)	(18)
Total I.4.SINISTRALITAT DE L'EXERCICI NETA DE REASSEGUANÇA	(144)	(145)	(609)
I.5. VARIACIÓ ALTRES PROVISIONS TÈCNIQUES NETES DE REASSEGUANÇA	-	-	-
I.6. PARTICIPACIÓ EN BENEFICIS I EXTORNS DE QUOTA	-	-	-
a) Despeses d'adquisició	(125)	(41)	(44)
b) Despeses d'administració	(53)	(26)	(34)
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida	135	-	-
Total I.7.DESPESES D'EXPLOTACIÓ NETES	(43)	(67)	(78)
I.8. VARIACIÓ DE LA PROVISIÓ D'ESTABILITZACIÓ	-	-	-
I.9. ALTRES DESPESES TÈCNIQUES	(19)	(16)	(36)
a) Despeses de gestió de les inversions	(1)	(1)	(3)
b) Correccions de valor de les inversions	-	-	-
c) Pèrdues procedents de les inversions	-	-	-
Total I.10.DESPESES DE LES INVERSIONS	(1)	(1)	(3)
Resultat de l'exercici	39	99	105

Atès que la totalitat de les pòlisses emeses per l'Entitat tenen una data de venciment 31 de desembre i una duració màxima anual, la vigència de les mateixes, coincideix amb l'any natural, i donat que no existeixen variacions significatives en les provisions tècniques per prestacions, els comptes tècnics bàsicament coincideixen amb el resultat tècnic per any d'ocurrència del període.

17.5. Evolució de la provisió per a prestacions pendents de liquidació i declaració

L'evolució de la provisió per a prestacions pendents de liquidació i declaració de l'assegurança directa, constituïdes a 31 de desembre de 2015, es mostra a continuació:

(Milers d'euros)	Sinistres pendents de liquidació i sinistres pendents de declaració a 31.12.2015			
	Provisió a 31.12.2015	Pagaments de l'exercici 2016	Provisió a 31.12.2016	Superàvit / Dèficit
No vida	883	708	40	135
Vida	793	316	209	268
Total	1.676	1.024	249	403

A continuació, es mostra el detall de l'evolució de la provisió per a prestacions pendents de liquidació i declaració per a l'assegurança directa, constituïda a 31 de desembre de 2014:

(Milers d'euros)	Sinistres pendents de liquidació i sinistres pendents de declaració a 31.12.2014			
	Provisió a 31.12.2014	Pagaments de l'exercici 2015	Provisió a 31.12.2015	Superàvit / Dèficit
No vida	365	184	194	(13)
Vida	617	122	440	55
Total	982	306	634	42

18. Fons Propis i Patrimoni net

18.1. Fons Mutual

Al tancament dels exercicis 2016 i 2015 el Fons Mutual de l'Entitat ascendeix a 5.400.000,00 euros, pel que està per sobre del mínim requerit pel ROSSP.

18.2. Reserva legal i estatutària

L'Article 25 dels Estatuts de l'Entitat estableix que, al tancament de cada exercici, una vegada constituïdes les provisions legalment establertes, l'excedent que pugui resultar serà destinat a constituir un fons general de reserves.

18.3. Reserves per pèrdues i guanys actuàries

Correspon al saldo reconegut en el Patrimoni Net de les pèrdues i guanys actuàries i dels ajustaments en el valor dels actius per retribucions post-ocupació al personal de prestació definida (vegeu Nota 21.1). A final dels exercicis 2016 i 2015 les reserves per pèrdues i guanys actuàries ascendeixen a 17 milers d'euros i 72 milers d'euros, respectivament.

18.4. Reserva de revalorització de primera aplicació

Tal com es detalla en la Nota 4.2, l'Entitat va decidir valorar tots els immobles, de forma independent al seu ús i destinació, i d'acord amb l'estipulat en la Disposició Transitòria Primera del Pla Comptable de les Entitats Asseguradores, pel seu valor raonable a la data de transició, de l'1 de gener de 2007. Els ajustaments resultants d'aquesta revalorització es van carregar i abonar en el patrimoni net, sota l'epígraf d'"Altres reserves" per import de 376 milers d'euros, una vegada ja deduït el corresponent impacte fiscal.

El caràcter disponible d'aquesta reserva es produirà en funció de l'amortització, deteriorament, alienació o disposició per altra via dels immobles, en la proporció que correspongui a la revalorització. Si posteriorment revertís el deteriorament, l'import de la reserva que s'hagués considerat disponible com a conseqüència del mateix, tornarà a tenir novament el caràcter d'indisponible. A final dels exercicis 2016 i 2015 les reserves de revalorització ascendeixen a 304 milers d'euros.

19. Operacions i saldos amb parts vinculades

19.1. Operacions i saldos amb vinculades

El detall dels saldos amb empreses del Grup Mútua dels Enginyers a 31 de desembre de 2016, així com també el volum de les operacions produïdes durant l'exercici, es mostren a continuació:

	(Milers d'euros)		
	Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U.	Serpreco Corredoria d'Assegurances, SA	Crouco Agencia de suscripción, SL
Actiu:			
Préstecs i partides a cobrar - Altres crèdits (Nota 11)	115	-	-
Passiu:			
Dèbits i partides a pagar - Altres deutes (Nota 13)	134	-	-
Despeses:			
Despeses de gestió de les inversions	245	-	-
Ingressos:			
Quotes Assegurança directe (prestacions empleats)	1	10	1
Altres ingressos tècnics	170	-	-

El detall dels saldos amb empreses del Grup Mútua dels Enginyers a 31 de desembre de 2015 de les transaccions produïdes en el període esmentat, es mostren a continuació:

	(Milers d'euros)		
	Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U.	Serpreco Corredoria d'Assegurances, SA	Crouco Agencia de suscripción, SL
Actiu:			
Préstecs i partides a cobrar - Altres crèdits (Nota 11)	209	-	-
Passiu:			
Dèbits i partides a pagar - Altres deutes (Nota 13)	223	-	-
Despeses:			
Despeses de gestió de les inversions	223	-	-
Ingressos:			
Quotes Assegurança directe (prestacions empleats)	1	8	1
Altres ingressos tècnics	173	-	-

A 31 de desembre de 2016 l'Entitat manté vigents els dos contractes signats en l'exercici 2011 amb Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U (en endavant, Mutuavalors):

- Contracte de prestació de serveis. Contracte pel qual l'Entitat es compromet amb Mutuavalors a la prestació de les funcions de compliment normatiu, control de riscos i el servei d'atenció al client i aquelles funcions que en el futur es poguessin incorporar de comú acord entre les dues parts. Per aquests conceptes, la Mútua percep un import calculat com una proporció del sou dels empleats de la Mútua encarregats de la prestació dels serveis citats anteriorment en funció de la seva dedicació.
- Contracte de prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversions. L'objecte d'aquest contracte és la prestació per part de Mutuavalors dels serveis d'assessorament en les inversions de la cartera de renda fixa de la Mútua. Així mateix, Mutuavalors assessorarà als òrgans de gestió i direcció de la Mútua en assumptes relacionats amb estratègies de mercat i de seguiment de l'activitat inversora. Com a retribució per la prestació d'aquests serveis d'assessorament, l'Entitat ha satisfet, durant l'exercici 2016, a Mutuavalors una comissió corresponent al 0,65% del valor de la seva cartera a tancament d'exercici.

Ambdós contractes queden tàcitament renovats per anys successius fins que una de les parts decideixi resoldre'ls prèvia comunicació per escrit a l'altre part amb dos mesos d'antelació.

19.2. Retribucions a la Junta Rectora i l'Alta Direcció

Les retribucions percebudes durant els exercicis 2016 i 2015 pels membres de la Junta Rectora i per l'Alta Direcció de l'Entitat, classificades per conceptes, han estat les següents:

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Sous	Dietes	Primes d'Assegurança (1)	Altres conceptes	Total
Junta Rectora	-	47	8	-	55
Alta Direcció	302	-	-	64	366

(1) Inclou l'import satisfet per la prima d'assegurança de responsabilitat civil dels Administradors per danys ocasionats per actes o omissions, per import de 8 milers d'euros.

Exercici 2015

(Milers d'euros)	Sous	Dietes	Altres conceptes	Total
Junta Rectora	-	47	-	47
Alta Direcció	292	-	58	350

En l'elaboració d'aquests comptes anuals s'han considerat 6 persones, pertanyents al Comitè de Direcció, com a personal d'Alta Direcció a 31 de desembre de 2016.

A 31 de desembre de 2016, no existeixen bestretes ni s'han concedit crèdits per l'Entitat als membres de la seva Junta Rectora ni a l'Alta Direcció de l'Entitat, no havent assumit l'Entitat obligacions per compte d'aquells a títol de garantia. Així mateix, tampoc tenen concedits als membres de la Junta Rectora ni a l'Alta Direcció de l'Entitat, compromisos en matèria de pensions o assegurances de vida per part de l'Entitat, excepte els informats en la Nota 21, assumits per part de l'Entitat.

20. Informació sobre el medi ambient

Donades les activitats a les que es dedica l'Entitat, aquesta no té responsabilitats, despeses, actius ni provisions o contingències de naturalesa mediambiental que poguessin ser significatives en relació amb el patrimoni, la situació financera i els resultats de la mateixa. Per aquest motiu, no s'inclouen els desglossaments específics en aquesta memòria.

21. Altra informació

11. Personal

A 31 de desembre de 2016 i 2015 la distribució per categories i per sexe del personal de l'Entitat era la següent:

	31.12.2016			31.12.2015		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alta Direcció	5	1	6	4	-	4
Caps, titulats i tècnics	10	7	17	10	2	12
Oficials i auxiliars administratius	5	11	16	6	15	21
Total	20	19	39	20	17	37

La Junta Rectora de l'Entitat està formada per 15 membres persones físiques, corresponents a 13 homes i 2 dones.

El nombre mig d'empleats durant els exercicis 2016 i 2015, i la seva distribució per categoria i sexe, no difereixen significativament del nombre d'empleats i la seva corresponent distribució a 31 de desembre de 2016 i a 31 de desembre de 2015, respectivament, presentats en el quadre anterior.

L'Entitat no ha contractat, durant l'exercici 2016, a cap persona amb discapacitat major o igual al 33%.

Retribucions a llarg termini de prestació definida

El detall del valor actual dels compromisos assumits per l'Entitat en matèria de retribucions post-ocupació i altres retribucions a llarg termini, dels actius afectes destinats a la cobertura dels mateixos, i de les quanties no registrades, al tancament dels exercicis 2016 i 2015, són els següents:

(Milers d'euros)	2016	2015
Valor actual de les retribucions	1.633	1.235
Menys – Valor raonable dels actius afectes	1.612	1.307
Actius i drets de reemborsament per subscripcions a llarg termini	-	(72)
Provisió per a pensions i obligacions similars	21	-

El valor actual dels compromisos ha estat determinat per actuaris independents qualificats.

Per a la quantificació d'aquests compromisos, el mètode actuarial utilitzat és el de la "Unitat de Crèdit Projectada", denominat "Projected Unit Credit" ("Acreditació proporcional any a any").

Els moviments que s'han produït, durant els exercicis 2016 i 2015, en els compromisos assumits amb els empleats per l'Entitat i en el valor dels actius que els cobreixen, es presenten a continuació:

(Milers d'euros)	2016	2015
Canvi en les retribucions compromeses		
1. Valor actual de les retribucions compromeses a l'inici de l'exercici	1.235	1.170
2. Cost de servei de l'exercici	60	69
3. Despeses financeres en l'actualització de provisions	35	32
4. (Guany) / pèrdues actuàries	303	-
5. Pagaments de prestació del Pla	-	(36)
Valor actual de les retribucions compromeses al final de l'exercici	1.633	1.235

(Milers d'euros)	2016	2015
Canvis en l'Actiu del Pla		
1. Valor raonable dels actius del Pla a l'inici de l'exercici	1.307	1.262
2. Ingress esperat dels actius afectes al Pla	37	35
3. (Guany) / pèrdues actuàries	230	(5)
4. Aportacions del Promotor	38	51
5. Pagaments de prestació del Pla	-	(36)
Valor raonable dels actius del Pla al final de l'exercici	1.612	1.307

Durant l'exercici 2016 no s'han realitzat pagaments. Els pagaments de l'exercici 2015 corresponen a la jubilació d'un treballador subjecte al Pla.

A continuació es presenta el detall del saldo registrat a patrimoni net al tancament dels exercicis 2016 i 2015, en el reconeixement de les pèrdues i guanys actuàries dels actius per retribucions post-ocupació al personal de prestació definida:

(Milers d'euros)	2016	2015
Compte de Patrimoni		
(Guany) / Pèrdues actuàries – Retribucions compromeses	303	-
Guany / (Pèrdues actuàries) – Actiu del Pla	230	(5)
Total acumulat Brut a Final	73	5
Actiu/(Passiu) fiscal diferit (tipus impositiu 25%)	(18)	(1)
Total acumulat Net registrat a Patrimoni Net a Final	55	4

Finalment es presenta el detall de les partides registrades en el compte de pèrdues i guanys dels exercicis 2016 i 2015 associada als compromisos post-ocupació de prestació definida:

(Milers d'euros)	2016	2015
Components de la despesa de l'exercici		
1. Cost de servei de l'exercici	60	68
2. Despeses financeres	35	32
3. Ingress esperat dels actius afectes al Pla	(37)	(35)
Total despesa comptable al compte de pèrdues i guanys	58	65

21.2. Honoraris d'auditoria

Durant els exercicis 2016 i 2015, els honoraris relatius als serveis d'auditoria de comptes i a altres serveis prestats per l'auditor de l'Entitat, Deloitte, S.L., o per una empresa del mateix grup o vinculada amb l'auditor han estat els següents (en milers d'euros):

Descripció	Serveis prestats per l'auditor de comptes i per empreses vinculades (*)	
	Exercici 2016	Exercici 2015
Serveis d'Auditoria	45	43
Altres serveis de Verificació	-	-
Total Serveis d'Auditoria i relacionats	45	43
Serveis d'Assessorament Fiscal	-	-
Altres Serveis	-	-
Total Serveis Professionals	-	-

(*) Sense IVA.

22. Fets posteriors

En el període transcorregut amb posterioritat al tancament de l'exercici 2016, fins a la data de formulació d'aquests comptes anuals, no s'ha produït cap altre esdeveniment significatiu addicional en l'Entitat que requereixi esment específic ni que, per tant, tingui efecte significatiu en aquests comptes anuals.

ANNEX I

ESTAT D'IMMOBLES A 31 DE DESEMBRE DE 2016 i 2015

ANNEX I: ESTAT D'IMMOBLES A 31 DE DESEMBRE DE 2016 i 2015

Dades a 31.12.2016

Adreça immoble	Assignació	Valor comptable Brut (Euros)	Amortització acumulada (Euros)	Correccions valoratives (Euros)	Valor Net Comptable (Euros)	Valor de Taxació (Euros)	Data Taxació	Societat de Taxació	Plusvàlua /Minusvàlua (Euros)
Immoble Via Laietana nº 46, 1º (Barcelona)	Vida	581	(136)	-	445	632	30/11/2015	Grupo Tasvalor, S.A	187
Terreny Urb. Castell de Cabrera, Parcel·la 320 (Cabrera)	No Tècnic	30	-	(30)	-	-	-	-	-
Total Ús propi		611	(136)	(30)	445	632			187
Pompeu Fabra nº 7, 2º A (Manresa)	No Vida	237	(53)	(73)	111	116	18/12/2015	Grupo Tasvalor, S.A	5
Total ús tercers		237	(53)	(73)	111	116			5

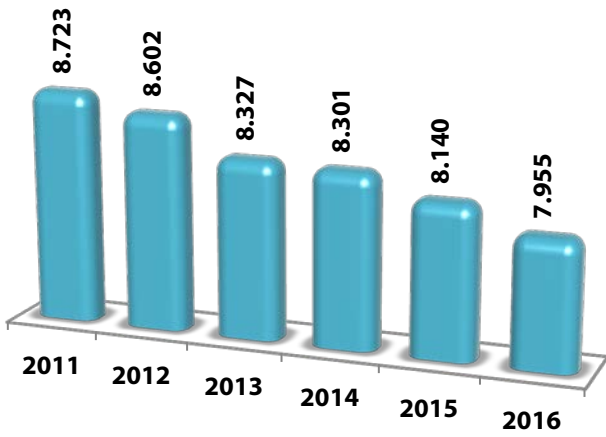
Dades a 31.12.2015

Adreça immoble	Assignació	Valor comptable Brut (Euros)	Amortització acumulada (Euros)	Correccions valoratives (Euros)	Valor Net Comptable (Euros)	Valor de Taxació (Euros)	Data Taxació	Societat de Taxació	Plusvàlua /Minusvàlua (Euros)
Immoble Via Laietana nº 46, 1º (Barcelona)	Vida	581	(122)	-	459	632	30/11/2015	Grupo Tasvalor, S.A	173
Terreny Urb. Castell de Cabrera, Parcel·la 320 (Cabrera)	No Tècnic	30	-	(30)	-	-	-	-	-
Total Ús propi		611	(122)	(30)	459	632			173
Pompeu Fabra nº 7, 2º A (Manresa)	No Vida	237	(48)	(73)	116	116	18/12/2015	Grupo Tasvalor, S.A	-
Total ús tercers		237	(48)	(73)	116	116			-

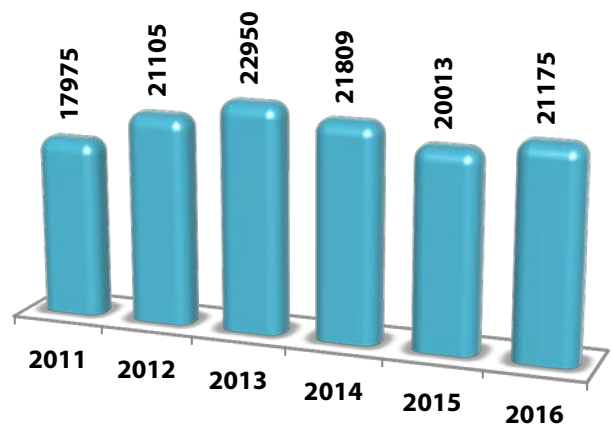

EVOLUCIÓ EVOLUCIÓ DE LA MÚTUA ESTADÍSTIQUES

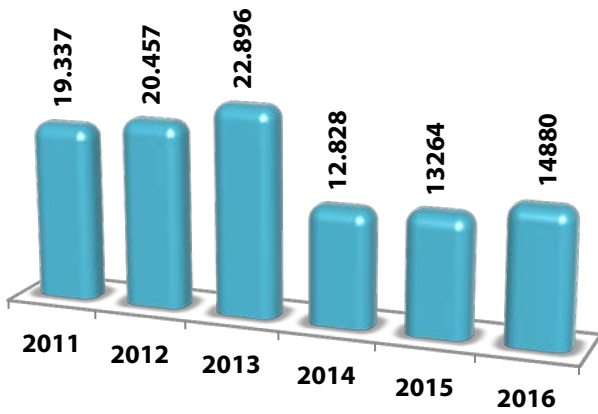
Mutualistes

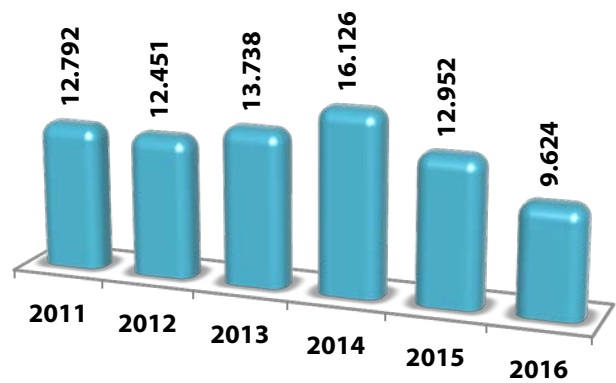
Nombre total d'assegurats

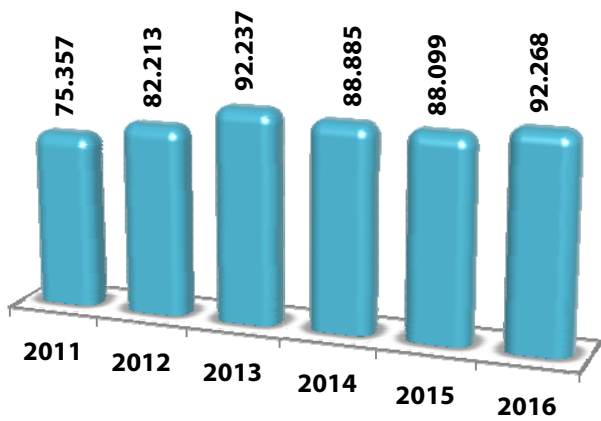
Quotes prestacions pròpies (milers €)

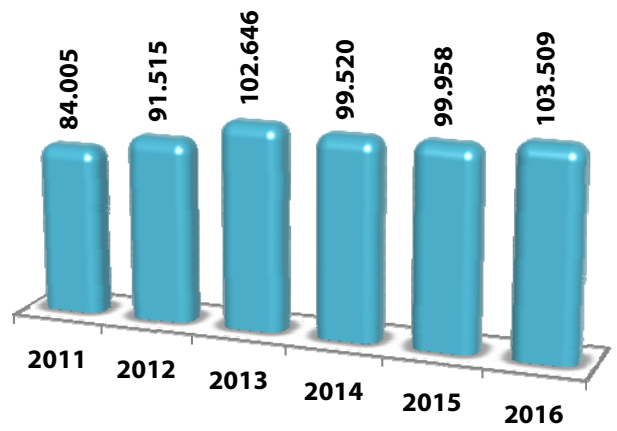
Prestacions pròpies (milers €)

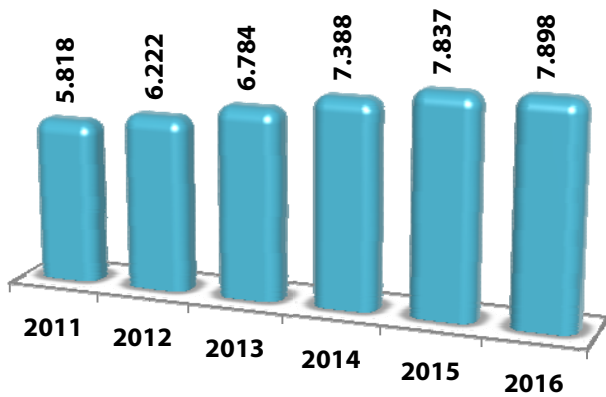
Provisions matemàtiques (milers €)

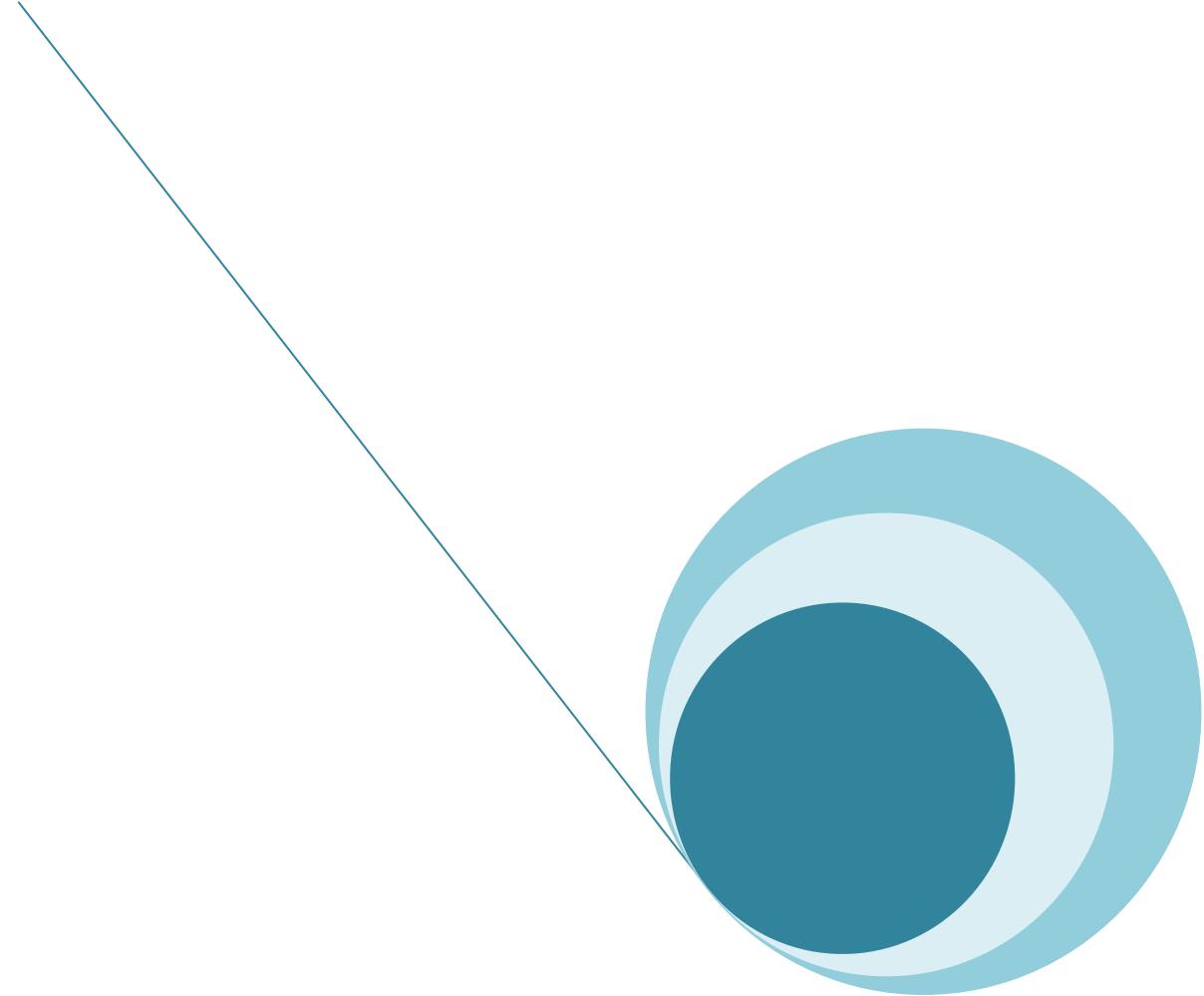

Actius totals (milers €)

Fons propis (milers €)

INFORME DE LA
INFORME DE LA
COMISSIÓ DE CONTROL
COMISSIÓ DE CONTROL

INFORME DE LA COMISSIÓ DE CONTROL

Els qui subscriuen, Francisco Arazuri i Borrás, Jordi Fornés i Bardají i Àlex Zaragoza i Montpel, que integren la comissió de control de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya a prima fixa, en compliment de la missió que tenen encomanada i amb referència a l'article 23 dels Estatuts de l'entitat, fan constar que:

- Primer.- Han sotmès a examen els comptes anuals de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya a prima fixa, "individuals" i "consolidats del grup", que comprenen el balanç de situació a 31 de desembre de 2016, el compte pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria corresponent a l'exercici anual acabat en aquesta data, l'informe de l'auditoria independent dels estats financers que ha realitzat la firma DELOITTE, S.L., així com els documents, llibres i justificants que s'ha considerat convenient consultar per al millor compliment de la seva missió de verificació del funcionament financer de la Mutualitat, labor per a la qual han comptat amb la plena col·laboració de la direcció de l'entitat.
- Segon.- Es complauen en manifestar una opinió favorable sobre el funcionament financer i la solvència de la Mutualitat, fent constar que, segons el seu criteri, els esmentats documents examinats s'han establert d'acord amb les disposicions vigents i expressen fidelment la realitat econòmica i financera de la Mutualitat.

Per tot el que s'ha exposat, els sotasignats proposen a l'assemblea general de mutualistes l'aprovació dels esmentats documents comptables.

Barcelona, 3 de maig de dos mil disset.

Francisco Arazuri i Borrás

Jordi Fornés i Bardají

Àlex Zaragoza i Montpel*

*El membre de la comissió senyor Àlex Zaragoza i Montpel, no signa l'informe per raó de la seva defunció el passat mes de gener.

Via Laietana, 39, 2n 08003 Barcelona
Tels . 932 954 300 - 662 991 085 Fax 933 100 638
correu@mutua-enginyers.com
www.mutua-enginyers.com

Demarcació de Girona

Narcís Blanch, 39, baixos 17003 Girona
Tel. 972 228 789
girona@mutua-enginyers.com

Demarcació de Lleida

Ramon y Cajal, 4 25003 Lleida
Tel. 973 283 737
lleida@mutua-enginyers.com

Demarcació de Tarragona

Martede Dèu. del Claustre, s/n 43003 Tarragona
Tel. 977 245 888
tarragona@mutua-enginyers.com

Demarcació de Catalunya Central

Pompeu Fabra, 13, 2n-4a 08242 Manresa
Tel. 902 789 889
manresa@mutua-enginyers.com

Delegació Comunitat Valenciana

Av. de França, 55 46023 València
Tel. 963 319 983
valencia@mutua-ingenieros.com

Delegació d'Aragó – La Rioja

Calle del Coso, 31 50003 Zaragoza
Tel. 976 239 702 Fax 976 212 670
zaragoza@mutua-ingenieros.com